

MARKET
Aktivni veš
➔ **dugi rukavi**

SKYRUNNING

Bobija
Šar planina

ASNS

Dent Blanche

VISOKOGORSTVO

Južni Alpi
Monte Rosa

ALPINIZAM

Großglockner

**BUILT FOR
ADVENTURE**

karrimor

→ VOJVODANSKA TREKING LIGA

135 Kroz Bačku i Srem

Četvrta sezona Vojvođanske trekking lige startovala je 14. januara ove godine u Šidu. Do sada je održano šest kola...

67 Obuka za vodiče

Praktični deo obuke za vodiče III kategorije 2015. godine po programu UIAA, održan je na Sopotnici (Srbija)...

→ TEČAJ

124 MARKET AKTIVNI VEŠ dugi rukavi (muški modeli)

VISOKOGORSTVO

12 Južni Alpi

Ovaj put istražuju ih planinari iz Srbije...

26 West Monte

Rosa 2015.

Priča o momku koji je osvojio planinu - ljubavlju...

32 Prokletije -

Jezerski vrh

Trinaest planinara iz više klubova iz Srbije učestvovalo je u pohodu...

38 Bugarska

Visokogorska tura „Bugarska 2015.“...

ASNS

45 Dent Blanche

Iz pera Novosađanke Jasmine Tekić...

PLANINOM

52 Monte Rosa

Ukras alpskih visokih vrhova

ALPINIZAM

58 Großglockner

Ekipe iz Srbije na najvišem vrhu Austrije...

PLANINARENJE

74 Moldoveanu

Grupa planinara iz

Srbije otkriva lepote čudesne Rumunije...

82 Moračke

planine

Planinari iz PK „Balkan“ zaputila se put Moračkih planina...

SKYRUNNING

88 Bobija

96 Šar planina

GSS

107 Avala ponovo u „crvenom“

OUTDOOR

115 Ne plašite se mraka

Prva Košutnjak nightmare race...

118 In honor of my donor

Planinari odali počast jednom plemenitom činu...

PENJANJE

129 Penjaci na užičkoj steni

Državno prvenstvo Srbije u slobodnom penjanju...

132 Via ferrata u Ibarskom Kolašinu
Nedavno je počela izgradnja via ferate...

Projekat „Promocija turističkih potencijala ruralnih krajeva Srbije kroz outdoor sportove“ sufinansiran je iz budžeta Republike Srbije - Ministarstva kulture i informisanja

Projekat „Afirmacija outdoor aktivnosti i lokaliteta u Vojvodini radi povećanja zainteresovanosti mladih za bavljenje sportovima u prirodi“ sufinansiran iz budžeta Autonomne pokrajine Vojvodine - Pokrajinskog sekretarijata za kulturu i javno informisanje

PORUČITE MAJICU

PREDNJI MOTIV

MOTIV NA RUKAVU

Boja majice: crvena sa „jeans“ plavim paspulom na okovratniku i rukavima

Boja motiva na majici: bela, „jeans“ plava

Kvalitet: 160 g - organski pamuk

Cena: 750 din + PTT

Veličine:

Muška t-shirt: M, L, XL, 2 XL

Ženska stukirana: L, XL, 2 XL (realne veličine su M, L, XL)

*Važna napomena pri biranju veličina majica:

Muške majice su T-shirt oblika i normalnog kroja. Na primer, ako je vaša veličina majice XL, sigurno vam XL majica naručena kod nas neće biti tesna.

Ženske majice su strukiranog oblika i nešto manjeg kroja te treba da birate broj veću. Na primer, ako je vaša veličina majice M, kod nas treba da naručite L veličinu.

Narudžbine možete slati na: magazin@mojaplaneta.net
sa naznakom „Majice“ sa vašim podacima, vrstom i količinom majica koje kupujete.

Web: www.mojaplaneta.net/shop

MOJA PLANETA 56 • Septembar 2015.
Besplatni outdoor magazin za aktivan život • PDF izdanje
Osnivač i izdavač:

Studio za dizajn „Smart Art“

Adresa redakcije:

Narodnog fronta 65, 21000 Novi Sad

smartart

Glavni i odgovorni urednik:

Jovan Jarić (jovanjaric@mojaplaneta.net)

Art direktor:

Ivana Ubiparip

Prelom:

Studio za dizajn „Smart Art“

Fotografije:

Dreamstime, SXC, Studio za dizajn „Smart Art“

Advertajzing:

062/22-37-47

Izdanje je besplatno i distribuira se u PDF formatu, putem elektronske pošte. Stari brojevi se mogu downloadovati iz arhive sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net

CIP - Katalogizacija u publikaciji

Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

796.5

MOJA planeta [Elektronski izvor] : besplatni outdoor magazin za aktivan život / glavni urednik Jovan Jarić . -

Online izd.- Elektronski časopis . - 2010, br. 1 - . -

Mesečno . - Dostupno na <http://www.mojaplaneta.net>

ISSN 2217-3307

COBISS.SR-ID 255946503

Magazin upisan u Registar javnih glasila Srbije pod registarskim brojem:

DE: 000002

Izdavač zadržava sva prava. Svi autorski tekstovi, fotografije i ostali sadržaji objavljeni su uz odobrenje autora. Svi pisani i foto materijali u vlasništvu su Studija „Smart Art“ i autora. Kopiranje, dalja distribucija teksta (delimično ili u potpunosti) i fotografija u komercijalne svrhe zabranjena je u svim medijima bez pismene dozvole Studija „Smart Art“ i autora. Tekstovi i fotografije se objavljuju isključivo bez novčane naknade. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za sadržaj i istinitost reklamnih poruka i tekstova. Redakcija i izdavač ne odgovaraju za štamparske i nenamerne greške. Redakcija nije obavezna da vraća i odgovara na primljene rukopise, fotografije i elektronsku poštu.

DOSTUPNO U DIGITALNOM FORMATU
www.novinarnica.net

POTRAŽITE NA:
WWW.MOJAPLANETA.NET

Adresar planinarskih domova iz celog regiona na jednom mestu

Putovanja, planinarenja, najave akcija, kupi-prodaj, izveštaji sa akcija...

Stare brojeve magazina „Moja planeta“ možete skinuti sa Internet adrese:

www.mojaplaneta.net
na linku ARHIVA

SLEDEĆI BROJ MAGAZINA „MOJA PLANETA“ IZLAZI U NOVEMBRU 2015.

EXTREME SUMMIT TEAM

→ UKRATKO O...

Rona-Alpi je druga po veličini regija u Francuskoj, odmah posle regije Pireneji-Jug. Najveći grad je Lion. Pokrajina je dobila ime po Alpima i reci Roni. Regija je druga najbogatija pokrajina u Francuskoj, odmah posle regije Pariza. Glavni pokretači ekonomije su poljoprivreda, tehnologija i Mon Blan.

FRANCUSKA

PHOTO: TUDORICA ALEXANDRU

Francuska Rhone-Alpes, planinska oblast Mont Blanc

De Sales [1.877 mnv]

DOLINA: Vallée du Giffre
OTVOREN: od sredine juna do sredine septembra
BROJ KREVETA: 60
TELEFON: +330988184293
E-MAIL: refugedesales@orange.fr
WEB: www.refugedesales.com

De la Flegere [1.875 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od sredine juna do sredine septembra
BROJ KREVETA: 90
TELEFON: +330450558588, +330450530613
E-MAIL: bellay.catherine@wanadoo.fr
WEB: -

Durier [3.358 mnv]

DOLINA: Val Montjoie
OTVOREN: od 1. jula do 10. septembra
BROJ KREVETA: 18
TELEFON: +330689532510
E-MAIL: -
WEB: -

Argentière [2.771 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 91
TELEFON: +33(0)450531692
E-MAIL: -

infos@clubalpin-chamonix.com
WEB: http://refugedargentiere.ffcam.fr/home.html

Charpoua [2.841 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 20
TELEFON: +33450530088
E-MAIL: -
WEB: -

De Bellachat [2.152 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od kraja juna do sredine septembra
BROJ KREVETA: 28
TELEFON: +330450534323
E-MAIL: refuge.bellachat@gmail.com
WEB: www.refuge-bellachat.com

Lorizaz [2.020 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od sredine juna do sredine septembra
BROJ KREVETA: 49

TELEFON: +330450180491
E-MAIL: refugedelorizaz@gmail.com
WEB: http://loriaz.fr

Moëde-Anterne [1.996 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: samo leti
BROJ KREVETA: 90
TELEFON: +330450936043
E-MAIL: Lionel.didier@skiyousoon.com
WEB: http://moedeanterne.tourdes-fiz.com

Platé [2.032 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od sredine juna do sredine septembra
BROJ KREVETA: 35
TELEFON: +330450931107
E-MAIL: refuge.deplate@yahoo.fr
WEB: www.refugedeplate.fr

Des Fonts [1.368 mnv]

DOLINA: Vallée du Giffre
OTVOREN: nepoznato
BROJ KREVETA: 32

TELEFON: +330450341241
E-MAIL: didier.mogenier@wanadoo.fr
WEB: www.lesfont.com

Du Lac Blanc [2.352 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od kraja juna do kraja septembra
BROJ KREVETA: 40
TELEFON: +330450534914, +330450472449
E-MAIL: -
WEB: -

De la Pierre à Bérard [1.924 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: leti. Obavezna rezervacija.
BROJ KREVETA: 40
TELEFON: +330450546208
E-MAIL: -
WEB: www.refuges.info/point/371/gite-d-etape/Aiguilles-rouges/Refuge-de-la-Pierre-a-Berard

Tête Rousse [3.167 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 1. juna do 30. septembra
BROJ KREVETA: 70
TELEFON: +330619029071, +330450582497
E-MAIL: -
WEB: http://refugeteterousse.ffcam.fr

Gouter [3.835 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od juna do septembra
BROJ KREVETA: 120
TELEFON: +33 04 50 54 40 93
E-MAIL: gouter.gestion@ffcam.fr
WEB: http://www.refugedugouter.fr

Conscrits [2.580 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 17. marta do 30. septembra
BROJ KREVETA: 90

**BUILT FOR
ADVENTURE**

TELEFON: +330479890903
E-MAIL: refuge.conscrits@gmail.com
WEB: http://refugedesconscrits.ffcarn.fr

Cosmiques [3.613 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od februara do oktobra
BROJ KREVETA: 120
TELEFON: +330450544016
E-MAIL: -
WEB: -

Plan de l'Aiguille [2.233 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: cele godine
BROJ KREVETA: 38
TELEFON: +330665642753
E-MAIL: -

WEB: www.refuge-du-plan.magix.net

Envers des Aiguilles [2.520 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 68
TELEFON: +330676526117
E-MAIL: infos@clubalpin-chamonix.com
WEB: http://refugelenversdesaiguilles.ffcarn.fr

Grands Mulets [3.051 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od juna do septembra
BROJ KREVETA: 68
TELEFON: +390450535710

E-MAIL: infos@clubalpin-chamonix.com
WEB: http://refugedesgrandsmulets.ffcarn.fr/home.html

Requin [2.516 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 60
TELEFON: +330450531696, +330616245071
E-MAIL: infos@clubalpin-chamonix.com
WEB: http://refugedurequin.ffcarn.fr

Leschaux [2.431 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 19
TELEFON: +33(0)686123149
E-MAIL: infos@clubalpin-chamonix.com
WEB: http://refugeleschaux.ffcarn.fr

Albert I [2.706 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 148
TELEFON: +33(0)450540620
E-MAIL: infos@clubalpin-chamonix.com
WEB: http://refugealbert1er.ffcarn.fr

Couvercle [2.687 mnv]

DOLINA: Vallée de l'Arve
OTVOREN: od 15. juna do 15. septembra
BROJ KREVETA: 130
TELEFON: +33(0)450531694, +33(0)687990166
E-MAIL: -
WEB: http://refugeducouvercle.jimdo.com

Outdoor shop vam predstavlja
Kako sam popeo K2
 Zdravko Dejanović (MKD)

Beograd
 Sreda, 8. 10. od 20 do 21 h
 u prostorijama PSD „Železničar“
 na Novom Beogradu

Novi Sad
 Četvrtak, 9. 10. od 20 do 21 h
 u prostorijama PSD „Železničar“
 Trg galerija 4

Za detaljnije informacije
 Telefon: 011/36-13-604

Prvi čovek sa Balkana koji je popeo K2 dočaraće nam putem slika i video prezentacije uspon na jedan od najtežih vrhova Himalaja.

Pozivamo sve zainteresovane planinare i visokogorce da dođu na prezentaciju. **ULAZ BESPLATAN.**

JUŽNI ALPI

NP „Ecrins” - Barre des Ecrins (4.102 m)
i Dome de Neige (4.015 m)

*Alpi su oduvek bili nepresušan izvor inspiracije i želje za boravkom u njihovom okrilju. A posebno u penjanju na gorostaste vrhove koji se uspinju visoko iznad zelenih dolina. Ovaj put istražuju ih planinari iz **Srbije**...*

Svaki od vrhova ima svoju penjačku istoriju i predstavlja izazov za sebe i svakoga ko se zaputi ka njemu. Najpoznatiji su naravno najposećeniji, to jest najviše planinara i alpinista pokušava uspone na njih u toku letnje i zimske sezone. Sam venac se prostire kroz Francusku, Švajcarsku, Italiju, Austriju i Sloveniju. U svakoj od ovih država prirodne lepote nas uvek očaravaju i prizivaju ka visinama, nepristupačnim stenama i glečerima.

Za svakoga ko zna da je najvažniji put koji se pređe ka ostvarenju cilja i povratka sa istog, bogatiji je za stečena znanja i nova iskustva.

Ceo sistem bezbednih uspona i povratka našim kućama sa zahtevnih vrhova se nalazi u izgradnji tima i međusobnog poverenja. Tako je i naš tim ili ekipa kako se to u sportu naziva odlučila

da se zaputimo u akciju koja će nas dovesti do uspešno izvršenog uspona na dva veoma atraktivna vrha u južnom delu Alpa.

NP ECRINS - JUŽNA FRANCUSKA

Naš put započinje u Beogradu nakon dolaska ostatka ekipe iz Sarajeva, Sombora, Novog Sada i Valjeva. Saradnja sa raznim klubovima i njihovim članovima je ideja koju smo sprovedi u delo u proteklih nekoliko godina i koja nas vodi ka daljim ciljevima i planovima ka raznim planinskim vencima naše planete.

Cilj je bio uspon na dva vrha: Barre des Ecrins (Bare dez Ekren) visok 4.102 m i Dome de Neige (Dome de Než) visok 4.015 m. Pored ovog dela plana imali smo želju da u toku putovanja posetimo oblast severne Italije i Picolo (Pikolo) Dolomita.

Sa naših prostora Balkana jako se malo išlo u ovaj kraj tako da

nismo imali informacije iz prve ruke. Znao sam da je jedna ekipa predvođena čuvenim Zvonkom Blažinom pokušala uspon, ali su zbog lošeg vremena morali da odustanu od uspona na vrh.

Bilo je u nekim planovima klubova želja da se izađe na vrh ali se to nije desilo. Pre neku godinu mešovita ekipa iz Crne Gore i Bosne i Hercegovine je izvršila uspon po lošim vremenskim uslovima na vrh Dome de Neige.

Da su ovi vrhovi malo bliže ili da nisu u senci Monblana, Gros-gloknera, Materhorna i drugih sigurno bi već odavno bili popeti od strane nekoga iz naših klubova.

Put smo podelili u dve etape. Prva etapa je predstavljala putovanje od Beograda do Severne Italije ka Picolo Dolomitima. Organizovali smo prolazak kanjonom reke Salagoni (Salađoni) smerom koji je obezbeđen raznim sajlama i visećim mostovima.

Sa obzirom da je jul, bila je ovo odlična ideja jer u kanjonu protiče pomenuta reka koja hladi ceo ovaj kraj. Kanjon pruža nesvakidašnji doživljaj okruženja sličnog u filmovima poznatog Indijana Džonsa. Prolazi se uskim kanalima, provlači i prelazi sa jedne strane na drugu stranu kanjona u nekoliko navrata. Viseći mostovi iznad vodopada nas uvode u stanje mira i koncentracije koja nam je svima potrebna za naredni deo akcije.

Izlazimo kod predivnog srednjovekovnog dvorca Drena gde pravimo pauzu pred spuštanje do našeg kombija. U ovom kraju dominiraju maslinjaci i vinogradi koji se prostiru dolinom sve do planine Brenta koju ćemo posetiti u povratku iz Francuske. Nastavljamo put ka mestu Riva del Garda na obali jezera Garda gde ćemo prenoćiti i odmoriti se od dosadašnjeg puta. Samo mesto je idealna polazna tačka za upozna-

vanje celog kraja. Imate osećaj da se nalazite na nekoj obali mora okruženi masivnim stenama i veoma lepo uređenim stazama za pešačenje i vožnju bicikla.

Druga etapa putovanja nas vodi ka Milanu i višecrasovnoj vožnji preko cele Italije do mesta Briancon u Francuskoj. Iznenadilo nas je da oznake za NP Ecrins (Ekren) gotovo ni da nema i da smo ne baš tako lako došli na pravi put koji nas je uveo u dolinu. Vremenski uslovi su za sada stabilni i to nas raduje jer nama predstoji prvi dan aklimatizacije.

Parkiramo se na ulasku u NP odakle krećemo dalje ka našem cilju planinarskom domu Blanc (Blank) 2.454 m. Dom je dobio naziv po istoimenom glečeru koji dominira celim smerom uspona ka našem cilju. Pred polazak na akciju, još u aprilu, uspeo sam da rezervišem za našu grupu mesta u domu što je obavezno za sve

boravke u ovom kraju.

Dok se raspakujemo pored nas prolazi golf dvojka sa svojim karakterističnim zvuk i mirisom a neposredno posle toga smo imali prijatan susret sa mladim alpinistima iz Slovenije.

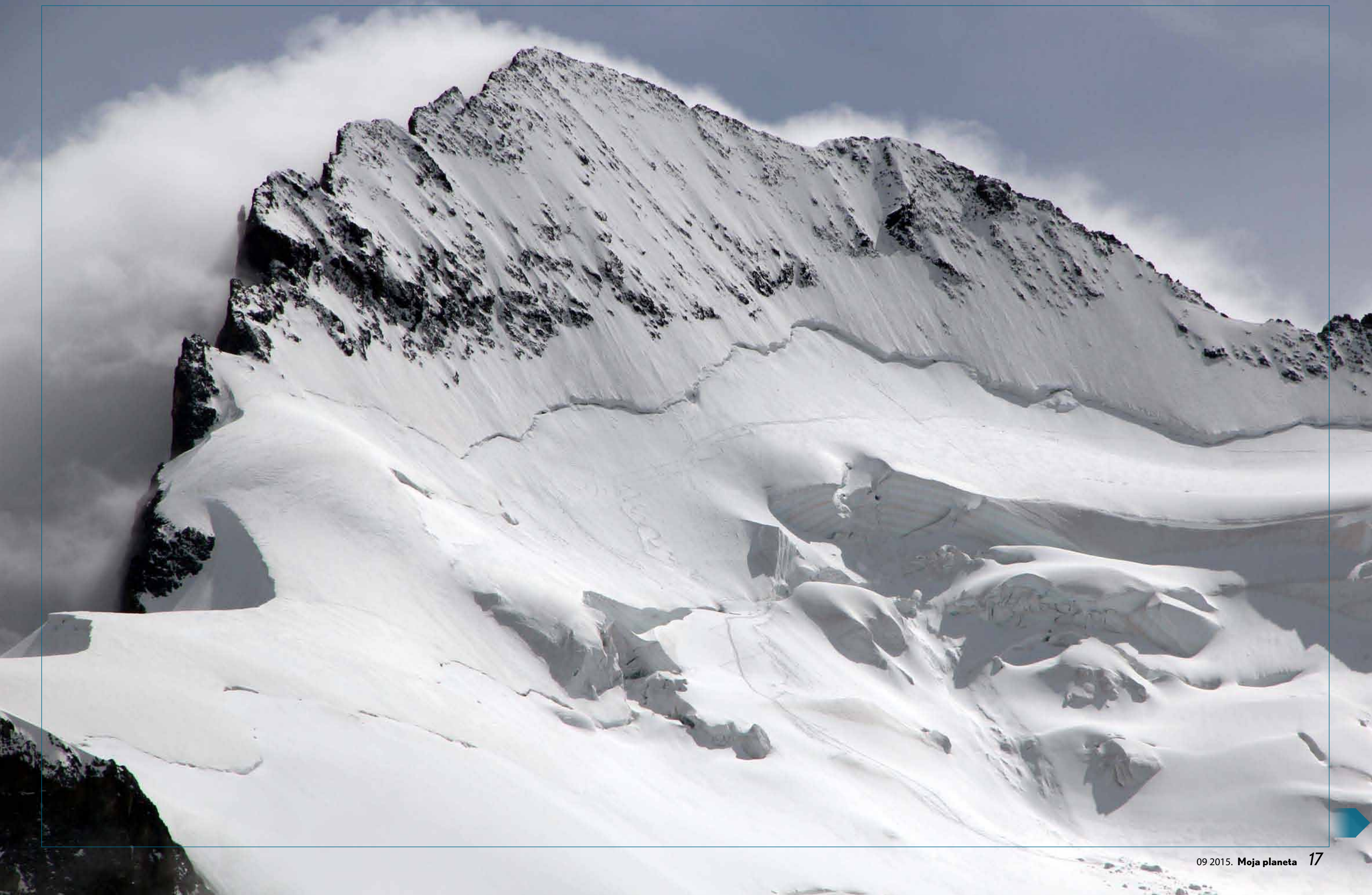
PRVI DAN USPONA

Pri usponu do doma oko nas idu mnogi različiti ljudi, deca, turisti, planinari i alpinisti koji su došli da provedu slobodno vreme u ovom kraju. Uređenost NP pruža razne mogućnosti u vidu penjanja ili samo pešačenja i posećivanja okolnih atrakcija kojih ima puno.

Uređena staza kreće od kuće NP gde smo zamalo dobili dodatne informacije o vremenskim uslovima.

Iznad visoko se nadvija ogromna stena, to jest planina Pelwoux (Pelvo). Pri dolasku prvih kartografa i alpinista ova planina je smatrana za najvišu u celom kraju sve dok nisu na nju izvršili uspon i ustano-

vili da je Barre des Ecrins ipak viši vrh. Inače, prvi uspon na naš cilj je izveden tačno 150 godina pre našeg dolaska. Za tu priliku, u junu je bila organizovana velika proslava u čast prvih penjača među kojima je bio čuveni penjač Matterhorna Edward Whymper (Ed-vrad Vimper) sa još nekoliko važnih vodiča i alpinista iz tog doba. Na vrh su zakoračili 25. juna 1864. godine.

Mi nastavljamo da koračamo pored glečera Noir (Crni glečer), pa nadalje stazom u serpentini sve do doma. Oдавде smo imali priliku da

sagledamo jezik glečera i njegovo povlačenje u toku proteklih sto godina.

Vreme se pogoršalo i naslutilo je da ćemo sutra po kišnom danu imati pristup ka sledećem domu i drugom danu aklimatizacije.

Dom je uređen i prostran gde je sve predodređeno za brz i efikasan boravak svih posetilaca. Nakon odmora i ručka smeštamo se u krevete i nastojimo da se dobro odmorimo za sledeće napore i prelazak glečera.

Od jutarnjih aktivnosti vezane za organizovanje nekoliko vežbi

na glečeru morali smo da odustanemo jer se vreme pogoršalo. Tada je jedini cilj bio da se uspešno popnemo do sledećeg doma.

U toku doručka dobijamo na neuobičajen način informacije o vremenskim prilikama za sutrašnji uspon na vrh. Jedna članica osoblja se penje na sto i, uz lep i srdačan osmeh, saopštava celoj prostoriji da će poslepodne doći do promene vremena i poboljšanja uslova za penjanje. Sve ovo je naravno na francuskom jeziku koji smo ne baš toliko dobro razumeli, pa smo ih zamolili da nam to neko

kaže na engleskom. Retko ćete u ovim krajevima čuti neki drugi jezik do lokalnog jer većinom dolaze ljudi iz ovih krajeva, iako smo imali priliku da upoznamu jednu ekipu iz Španije oblast Katalonije.

DRUGI DAN USPONA

Pristup do glečera je relativno kratak i jako brzo smo se spremili za dalje napredovanje u dve četvorodelne naveze. Kako biva u prirodi prvo dođe jak vetar i kiša pre nego što se vreme poboljša. Nastavljamo desnim rubom glečera preko nekoliko većih puko-

tina i težih prelaza. Vrh je obavljen oblacima tako da smo uskraćeni za pogled ka našem cilju. Možemo da vidimo ogromne serake koji se nalaze na strmijem delu uspona ka vrhu.

Dom Ecrins (Ekren) se nalazi na uzvišenju oko stotinjak metara iznad glečera zaštićen od bilo kakvih lavina.

U ovom delu glečera je najdublji i znosi oko 450 m. U toku uspona pored nas su prošle samo dve naveze u povratku sa vrha. U razgovoru sa njima smo dobili par dobrih informacija o daljem us-

ponu. Ispod doma na rubu glečera smo rasformirali navezu i krenuli stazom ka suvoj prostoriji gde nas je očekivao topao obrok.

Dom skockan i interesntno uređen sa još boljim domaćinima. Konačno je stiglo sunce koje je delimično rasteralo oblake i dopustilo nam da vidimo planinu po prvi put. Na terasi smo stajali i divili se veličini ovog prirodnog dragulja. Uvek je tako kada nešto dugo planirate i očekujete, samo se odjednom pojavi pred vašim očima i očara vas u svakom pogledu. Polako pada noć a mi se

ponovo spremamo za noćenje jer nas očekuje rano ustajanje - u 3,30.

IZLAZAK NA VRHOVE I SPUST

Alarm nas budi i označava start ka završnom usponu. Uvek volim ove trenutke iako umoran, pospan, oko sebe vidim ljude koji su puni energije i želje da se upute ka ostvarenju svog dugo očekivanog cilja. Iako je mrak sve teče i nekako svi znaju šta treba da rade i kako da se što pre sprema za polazak. Zvuk opreme koja se njiše i udara jedna o drugu jedino je što remeti tišinu ove lepe i zvezdane noći. Ispred nas su već nekoliko naveza kročile na glečera pa uživamo u pogledu na njihove lampe i odsjaj koji prave na tlo škripucavog stvrdnutog snega. Ostatak ekipe je vidim spreman za ono što ih očekuje samo je pitanje da nas posluži vreme. Krećemo svi zajedno a sa nama i iza nas još desetak naveza.

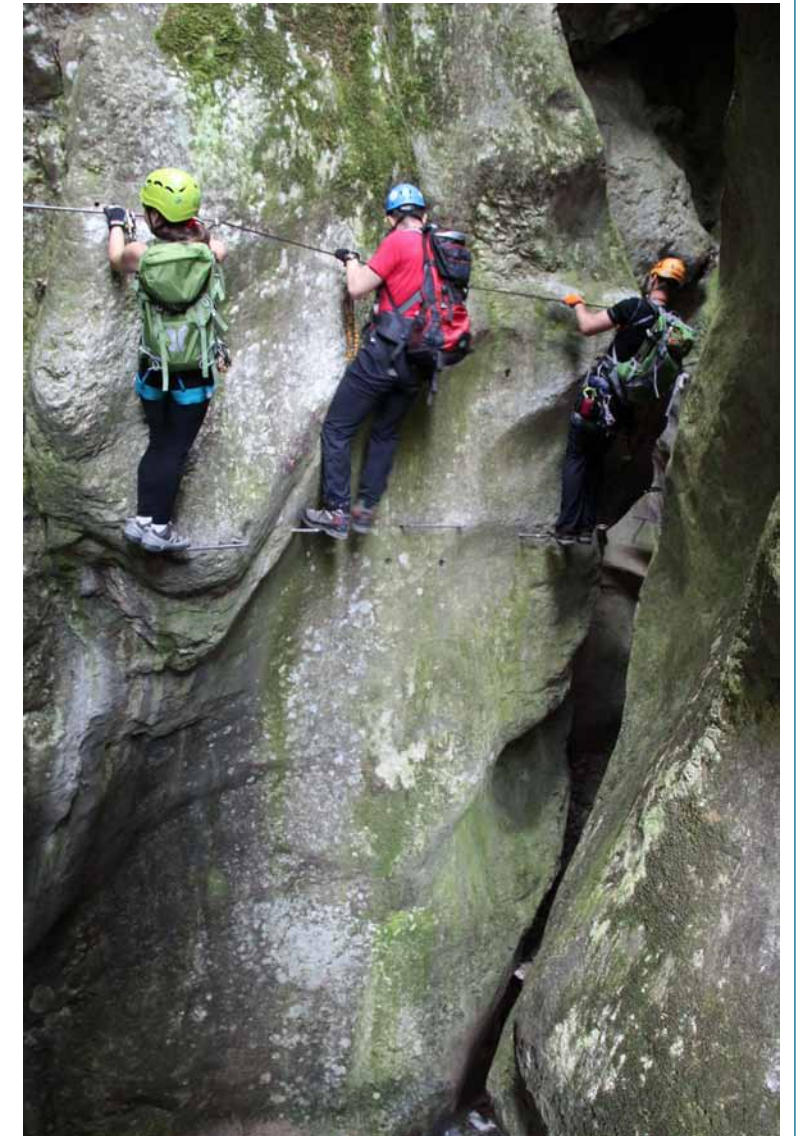
Potrebno je preći ravan deo glečera koji će nas uvesti pod strme serake i nastavku smeru ka vrhovima. Polako sviće i iza naših leđa se pojavljuju prvi zraci užarenog sunca koje nam daje snagu da nastavimo dalje.

Dolazimo na najstrmiji deo glečera koji iznosi nagib od 50 stepeni. Pred prelazak par velikih pukotina pravimo zajedničku pauzu. Ogromni seraci nadvisuju pukotinu i dominiraju ovim delom planine. Prelazak nije bio problematičan jer su snežni mostovi bili jako veliki i stabilni.

Sa ovog mesta iznad nas se nadvio vrh Lory koji se nalazi na istom grebenu ka Ekrenu. Dom se već uveliko vidi i sve više mu se približavamo.

Vidim da je umor u mojoj navezi primetan i budrim ih da izdrže još samo ovaj deo i da će posle bez problem stići do vrha Dome de Neige. Plan je bio da dve dvojne naveze izvedu uspon na Ekren a jedna četvorodelna izađe na Dome i da se sama vrati u dom Blanc.

Pored mene na usponu u funkciji vodiča bio je naš drugar iz Sarajeva Davor Ciganković (HPD „Bjelašnica 1923“ Sarajevo). Pred prelazak poslednje izražene pukotine ispod sedla Lory Davor

i ja donosimo odluku da zbog ozbiljnosti daljeg uspona na Ekren i ozbiljnog spusta i umora ekipe samo jedna dvojna naveza penje Ekren, a ostali sa Davorom da krenu ka vrhu Dome.

Svi su se jednoglasno oko toga izjasnili iako u ovim momentima ne bi trebalo da postoji demokratija, već da reč vodiča bude jednoglasna jer je on tu da najbolje oceni bezbednost daljeg napredovanja i spusta. U ovom slučaju mi je bilo drago da su svi bili za pravilnu odluku i da se niko nije bunio zbog opcije da ne penju Ekren iako sam video da im je bilo žao. Svakom se pre ili kasnije pruži druga prilika a na kraju najvažnija je bezbednost svih članova ekipe.

ZAVRŠNI USPON

Nakon prelaska pukotine razdvajamo se u dve ekipe. Prva u dve

trojne naveze predvođena Davorom kreće na završni uspon ka vrhu Dome, a dvojna naveza - Tatjana i Nikola, kreće ka smeru zapadnog grebena vrha Ekren. Dogovor je da se nakon uspona nađemo u domu Blanc kako bi ujutru rano krenuli ka Italiji.

Uspion na Dome i spust ekipe do doma je protekao u najboljem redu sem što su u donjem delu glečera imali malo problema oko prelaska pukotina jer su snežni mostovi znatno popustili. Imali smo radio stanice kako bi bili u kontaktu dok se ne nađemo u domu.

Tatjana i ja smo nastavili ka Ekrenu. Pri ulasku u smer vidim da će ovo biti veoma atraktivno penjanje i nezaboravno iskustvo. Na početku smeru pravimo sidrište jer je prvi rastežaj u vertikalnom usponu u kombinaciji zaleđenog

snega i stene. Nastavak grebena penjemo kao i svi ostali - simultano sve do vrha. Veći deo je bio pod snegom tako da su bile potrebne dereze i cepin. Postavljamo međuosiguranja na raznim tornjićima ili uz pomoć zaglavaka i frendova.

Moje iskustvo penjanja Hornli grebena na Materhornu ovde je došlo do izražaja i osećao sam se prilično sigurno u vođenju naveze. Tatjana je odlično napredovala i za oko sat vremena izlazimo na vrh Lory. Pred vrh se nalazi jedna nezgodna deonica gde sa strme i okomite stene treba da se pređe na deo vrha Lory a da pri tome ima jako malo mogućnosti za neko među osiguranje. Tako da tu dolazi do punog izražaja naše sposobnosti u penjanju suve stene. Morali smo u nekoliko navrata da se mimoidemo sa par naveza koje su

INFO

Članovi ekipe su bili: Franja Menrat, Jelena Prodanović, Tatjana Andrić, Dragi Novaković, Bojan Milovanović, Borislav Jutanda, Davor Ciganković i Nikola Radojević. Zahvaljujem se svima na podršci jer je to veoma važno za sve odlaske na ovakve pohode i poduhvate.

dolazile sa druge strane grebena. Uvek je lep događaj pri susretu sa nekim u steni iako se to dešava na nezgodnom terenu.

Ceo greben je takav da se stalno penjete i spuštate i tako sve do vrha. Veoma lepo i dinamično. Pri izlasku na vrh oko nas su se navukli oblaci pa smo se kratko zadržali radi fotografisanja i krenuli nazad. U spustu smo bili brži jer smo već poznavali teren i nije bilo nikoga da se mimoilazimo. Stižemo do dela stene gde je potrebno da se spuštate niz užu jer je taj način mnogo brži i efikasniji. Nakon 30

m spusta ponovo se nalazimo na sedlu Lory. U toku uspona imali smo vezu sa Davorom ali nakon našeg silaska na glečera nismo nikako mogli da stupimo u kontakt. Tako da nisu znali da li smo sišli sa vrh i krenuli ka domu.

SILAZAK SA VRHA

Vreme se jako pogoršalo u roku od pola sata smo bili u oluji koja nas je zasipala na početku snegom i vetrom a kasnije veoma neprijatnom kišom. Sećam se da su mi rukavice bile toliko mokre da sam na svakih par minuta mogao

da iscedim mnogo vode. Iako smo se brzo kretali nismo mogli da izbegnemo da budemo skroz mokri. Sneg je znatno omekšao i koračanje je bilo mnogo teže nego u usponu. Klizali smo i padali sve dok nismo sišli na ravan deo glečera. Nakon dugog i umarajućeg silaska obreli smo se u predvorju doma Blanc. Nikada se nisam toliko srećno osećao pri silasku sa vrha. Mokri i umorni ali sretni jer smo došli do ostatka ekipe.

Posle presvlačenja u stvari koje smo imali i koje su nam drugari pozajmili, seli smo na ručak. Još pamtim dobro taj momenat prepunog stola hrane a nisam mogao ni da je okusim od premora. To mi se

prvi put desilo. Naravno sve je bilo u redu nakon odmora i dobrog sna. Uveče smo uz piće nazdravili usponu i povratku sa vrhova.

Povratak do kombija je usledio rano ujutru istom stazom kao i u dolasku. U toku akcije se mnogo toga lepog izdešavalo i srećan sam što smo Davor i ja imali ovakvu ekipu za koje se vredi pomučiti i organizovati pripremne aktivnosti i samu akciju. Tako da im se ovim putem zahvaljujem na svom strpljenju, volji i pokazanom znanju u toku učestvovanju na ovoj akciji.

POVRATAK S MALIM IZLETOM

Nastavak putovanja nas je doveo ponovo u mesto Riva del

Garda na zasluženi odmor od svega.

Sutra dan smo svi obišli grad Arco a Tatjana i ja išli na penjanje u oblasti planine Bretna gde smo popeli atraktivan smer Rita dužine 400 m u 15 rastežaja sa ocenama III, IV, i V- u detaljima po ocenama UIAA.

Ova akcija je bila značajna po mnogo tome ne samo za naše klubove i nas, već i za saveze jer po našim informacijama ovo je prvi organizovani uspon na ove vrhove iz naše zemlje. Ako neko ima informaciju o tome da li je ipak neko ranije izašao na ove vrhove bilo bi lepo da nam javi ili to prenese PSS.

NIKOLA RADOJEVIĆ

Spremite se za avanturu!

u saradnji sa

PLANINSKA TRKA

GAZIVODE - MOKRA GORA

10.10.2015.

Jezero Gazivode, Mokra Gora, Zubin Potok

Početak: Selo Kovače (Čečevo) 8h

Informacije i registracija:

065/4569093

office@ibarski-kolasin.org

www.ibarski-kolasin.org

Na dan trke svečano otvaranje nove turističke atrakcije na Mokroj Gori
VIA FERRATA - BERIM

Ekspedicija WEST MONTE ROSA 2015.

*Priča o momku koji je osvojio
planinu - ljubavlju... Iz pera
Mateja Perkova...*

Odlučio sam poći na najdražu planinu početkom septembra nakon radnog ljeta, željan avanture i ljubav koju mi ona pruža. Ljudi su me začuđeno pitali „Zašto po četvrti put na istu planinu? Zar nema drugih?“. Moj odgovor je bio jednostavan: „Jer je volim!“ Volim Monte Rosu, njene bujice i šume, ledenjake i vrhove, pitoreskna sela u zelenim dolinama i miris kojeg nema nijedna druga planina. Ovaj put izbor je pao na zapadni dio Monte Rose i šest vrhova koji premašuju 4.000 m - nisu razvikani i najviši u Alpama (našim visokogorcima je glupo ići na vrhove koji nisu naj-naj), ali su prekrasni, atraktivni i visokogorcu svakako izazovni.

Javnim prijevozom, uz nekoliko presjedanja, iz Zagreba sam u ponoć stigao na kolodvor u Pont Saint Martin. Sutradan me čekala vožnja lokalnim busom do Champoluca, odakle sam krenuo hodati u idiličnoj atmosferi po livadama i šumama uz rijeku Evancon. Današnji cilj bio je dotepliti ruksak na dom Mezzalama (3.039 m), a trasa je bila prekrasna. Svaki put kad se uspinjem na Monte Rosu iz druge doline, priroda je drugačija. Gorska jezera smjestila su se u dnu ledenjačkih morena, dok su oblaci plesali oko najviših vrhova nošeni vjetrom. Grebenska staza vodila me preko livada u visine, ponekad prelazeći preko kamenih mostića i gorskih potoka koji

su u slapovima jurili u dolinu. Kod doma me dočekalo nekoliko divokoza, pa smo skupa pjevali i izmjenjivali ljubavne jade. Dom zatvoren, ali otključan i može se koristiti spavaonica i blagavaonica.

Sutradan me put vodio do doma Guide Ayas (3.500 m) preko ledenjaka i užasnog sipara, a zatim je došlo vrijeme za korištenje zimske opreme. Nastavio sam dalje preko ledenjaka do stijene u početku Breithorn grebena, na kojoj se nalazi sklonište Rossi-Volante (3.700 m). Višak stvari ostavljam u skloništu s desetak ležajeva, te se uspinjem po snježnoj strmini do vrha Rocca Nera (4.062 m). Ovaj vrh smjestio se uz rub grebena na ogromnoj snježnoj kapi koja se naginje na strmu švicarsku stranu, te sam nakon slikanja nastavio po snježnim tragovima na vrh Zwillinge Ost (4.106 m). Podno vrha ušao sam u strmi zaleđeni kuloar, uzbuđeno pazeći na svaki pokret jer nisam si mogao dopustiti pogrešku. Nakon kuloara, nešto blažeg terena, poneka stijena i dolazak na vrh s kojeg puca prekrasan pogled na sve strane. Dan je bio prekrasan, topao i bez vjetera. Uživao sam neko vrijeme, a zatim se istim putem spustio u sklonište gdje su me dočekala tri mlada njemačka penjača. Kažu, došli u Zermatt autostopom i popeli se bez ikakvih žičara. Hm, dok se sjetim naših ljudi i pitanja: „Tko vozi?“...

Sutradan sam uživao u jednom od najljepših svitanja koje sam doživio na Monte Rosi. Nakon kuhanja čaja i oblačenja zakoračio sam u hladno jutro, te ledenjakom krenuo prema grebenu Breithorna. Zwillinge Ost i West bacali su sjenu na mene i nije mi godila hladnoća, no podno centralnog Breithorna obasjalo me sunce. Uživao sam u svakom koraku, svakom pogledu. Dan je

bio savršen i nije mi se nikamo žurilo, no i blagi uspon me izmorio. Uskoro susrećem sve više penjača koji su došli s postaje Klein Matterhorn, te se u rijetkoj koloni uspinjem strmije prema najzapadnije 4-tisućnjaku ovog talijansko-švicarskog masiva. Dolazak na vrh Breithorn visok 4.165 m bio je olakšanje i blagoslov - s jedne strane gledaju te Matterhorn i Mont Blanc, s juga Gran Paradiso, sa zapada Lyskamm i Dufourspitze, a na sjeveru strše nazubljeni švicarski 4-tisućnjaci. „U raju sam...“, pomislih, te krenuh fotografirati kako bi taj komadić raja ponio kući.

Nastavljam grebenom na istok, pjevušeći od sreće i planirajući kako se spustiti. Ispraznio mi se mobitel, ne znam koliko je sati i ravnam se prema suncu. Eto me opet na snježnim strehama i idućem vrhu - Breithorn Centrale 4.159 m. Atmosfera je ovdje bila osamljenija, intimnija. Mnogi se popnu na Breithorn i vrate nazad, jer ovaj niži vrh nije vrijedan njihove pažnje. U susret mi dolazi neki deda iz Amerike. Došao je solo i obilazi najviše alpske vrhove. Slikali smo jedan drugog, izmijenili osmijehe i nekoliko riječi. Volimo ovu planinu, zato smo ovdje. Osvajamo redom njihove vrhove - ljubavlju, a ne silom. „Planinarenje je ljubav“, razmišljam dok me noge nose na ledenjak podno grebena, hodajući prema skloništu do kojeg je ostalo još dosta. Misli mi prekida tup zvuk nečijeg zapomaganja i vrištanja. Uskoro dolazi helikopter koji je kružeći tražio unesrećene, a zatim krenuo u spašavanje. Grozan osjećaj - sam na ledenjaku, okružen bjelinom, budno me motre visoki vrhovi, te krika nečije nesreće. Prožima me jeza i strah, nadam se da su ti ljudi dobro. Izbjegavam pukotine i slijedim trag u snijegu, te se zajedno s Nijemcima i tri Engleza saniram u skloništu. Topla juha, čaj, presvlačenje, ležanje u krevetu i pogled kroz vrata na panoramu koja oduzima dah. Sretan sam, umoran, strah me sutrašnjih uspona.

Kada je osvanuo moj treći dan u velikim visinama, probudio sam se pun dobre volje. Srce puno sreće i straha, oči gledaju preko ledenjaka na današnji cilj - Zwillinge West, visok 4.139 m. Položen dio ledenjaka prošao sam isto kao i jučer, a onda sam morao skrenuti strmo gore prema velikoj pukotini. Snježni most je u redu i prešao sam pukotinu, nastavljam strmo na greben. Atmosfera zastrašujuća - slijeva se uzdižu grozne

vrleti stijena centralnog Breithorna, a desno nebo para špica Zwillinge West. „Kamo ideš, glupane?!“, pomislim, mjerkajući strme zasnježene padine preko kojih bi se eventualno mogao popeti. Donio sam odluku o odustajanju ako bude preteško, no dok važeš tu odluku, ruke i noge rade same ponešene automatikom: zabijam u tvrdi snijeg vrh cepina i vrhove dereza, penjem se pazeći na svaki pokret. U meni raste miks straha, sreće, adrenalina... „Šta ti ovo treba? Objasni!“, strogo se korim, ali se tješim da uskoro slijedi položeniji teren. Provlačim se podno nekih stijena, nemam pravo na pogrešan potez. Pa još jedna strmina. „Kako ćeš natrag?“, pitam se, a glasić odgovara: „Isto kako sam se i popeo!“. I eto - vrh! Neobičan osjećaj sreće, olakšanja, prestravljenosti i osamljenosti. Radim nekoliko fotografija, te nošen strahom i željom da sve čim prije dovršim, odlučim odmah sići. Silazak je bio sporiji, ali nekako sigurniji. Odahnuo sam kada sam se vratio na greben, napravio

sam dulji odmor i žvakao energetske čokolade uz čaj. Razmišljao sam što tjera alpinista da riskira život - radi čega? Jednog vrha, osvajanja beskorisnog? Radi putopisne reportaže? Radi dokazivanja? A odgovor je jednostavan: pomičeš granice, suočavaš se sa svojim strahovima, prepuštaš se planini u nešto opasno ljubavlju, i tada kada je najteže, tada te planina grli i pruža ti ruku.

Emocionalno i duhovno sjedinjenje s planinom najvažniji je segment visokogorstva i alpinizma. Sila bez ljubavi ne znači ništa. Razmišljam tako o tome grabeći ledenjakom prema skloništu u kojem sam ostavio višak stvari. Pakiram se i s 20 kg na leđima spuštam se na ledenjak koji vodi prema vrhu Pollux. Teško mi je i spor sam, vrijeme istječe. Dan je još uvijek lijep, ali oblaci se podižu, te sam odlučio ostaviti ruksak podno Polluxa i penjati se rasterećen. Već je bilo kasno i svi su sišli s vrha, samo jedan navez bio je ispred mene. Ušao

sam u strmi zaleđeni kuloar, pred kraj se pentravši na sve četiri vrhovima dereza i cepinom. Zatim uđem u kompleks krušljivih granitnih stijena, trudeći se da ne zalutam u labirintu u kojem nema markacija ni čuljaka, strepeći od nastavka. Došao sam do mjesta gdje su postavljeni lanci, te se moram popeti vertikalno kroz jedan stjenoviti kuloar. Kada imaš supenjače i navez, ovo je Gardaland. Kada si sam, ovo je pakao. Osiguravam se gurtinom, penjem se bez oklijevanja i korim se - već uobičajeno. Nakon jednog teškog detalja eto i drugog, no više hvatišta omogućilo mi je da se popnem bez većih problema. Laknulo mi je kada sam vidio kip Djevice Marije s Isusom, jer je to značilo da sam opet na snijegu i ostalo mi je grebenom dvadesetak minuta do vrha. Oblaci su počeli carevati nad našim glavama, plavo nebo više se nije vidjelo. Na vrhu 4.094 m već spomenuti navez, zamolio sam ih da me slikaju i odmah se okrenuo s namjerom da siđem do ruksaka dok

se vrijeme nije pogoršalo. Sišao sam brzo niz teške već spomenute detalje, nije bilo problema. Cijelo to vrijeme nisam skidao dereze s nogu, a cepin sam okačio za penjački pojas. Silazak niz ledeni kuloar protekao je sporije negoli uspon, a daljnji silaz prema domu Ayas pamtit ću po prekrasnim prizorima kada je sunce u nekoliko navrata probilo oblake. Počastili su me čajem, a kasno popodne nastavio sam na dom Mezzalama. Oblaci i snijeg... Nije bilo ni ljudi ni divokoza. Rođendan mi je, osjećam se osamljeno. Gdje su moji prijatelji, moji planinari?

Sutradan nastavljam u dolinu, prolazeći kroz St. Jacques, Verres, Saint Martin i velike talijanske gradove sjevera do Trsta. Neobično je sjediti na suncu uz more nakon sveg tog leda i snijega. A onda napokon kod kuće - sa prijateljima i planinarima koji su mislima bili uz mene i podržavali me u ovom projektu. Monte Rosa i ja - do idućeg susreta!

PROKLETIJE Jezerski vrh

Trinaest planinara iz više klubova iz Srbije učestvovalo je u pohodu na atraktivni vrh **Maja Jezerce u Albaniji...**

Planinarsko-skijaški klub „Kopaonik” iz Beograda organizovao je uspon na Jezerski vrh (Maja Jezerce 2.694 mnv), najviši vrh Prokletija. Akcija je održana od 21. do 23. avgusta 2015. uz učešće 13 planinara iz različitih klubova – „Pobeda”, „Železničar”, „Buku-

lja”, „Stražilovo” i dr. Vodič je bio Nikola Stevanović.

Nakon celonoćnog putovanja, u jutarnjim satima stižemo prvo u Plav gde smo se prijavili pograničnoj policiji i dobili dozvolu za ulazak na teritoriju Albanije, a zatim nastavljamo dalje ka Gusinju. Tu smo doručkovali,

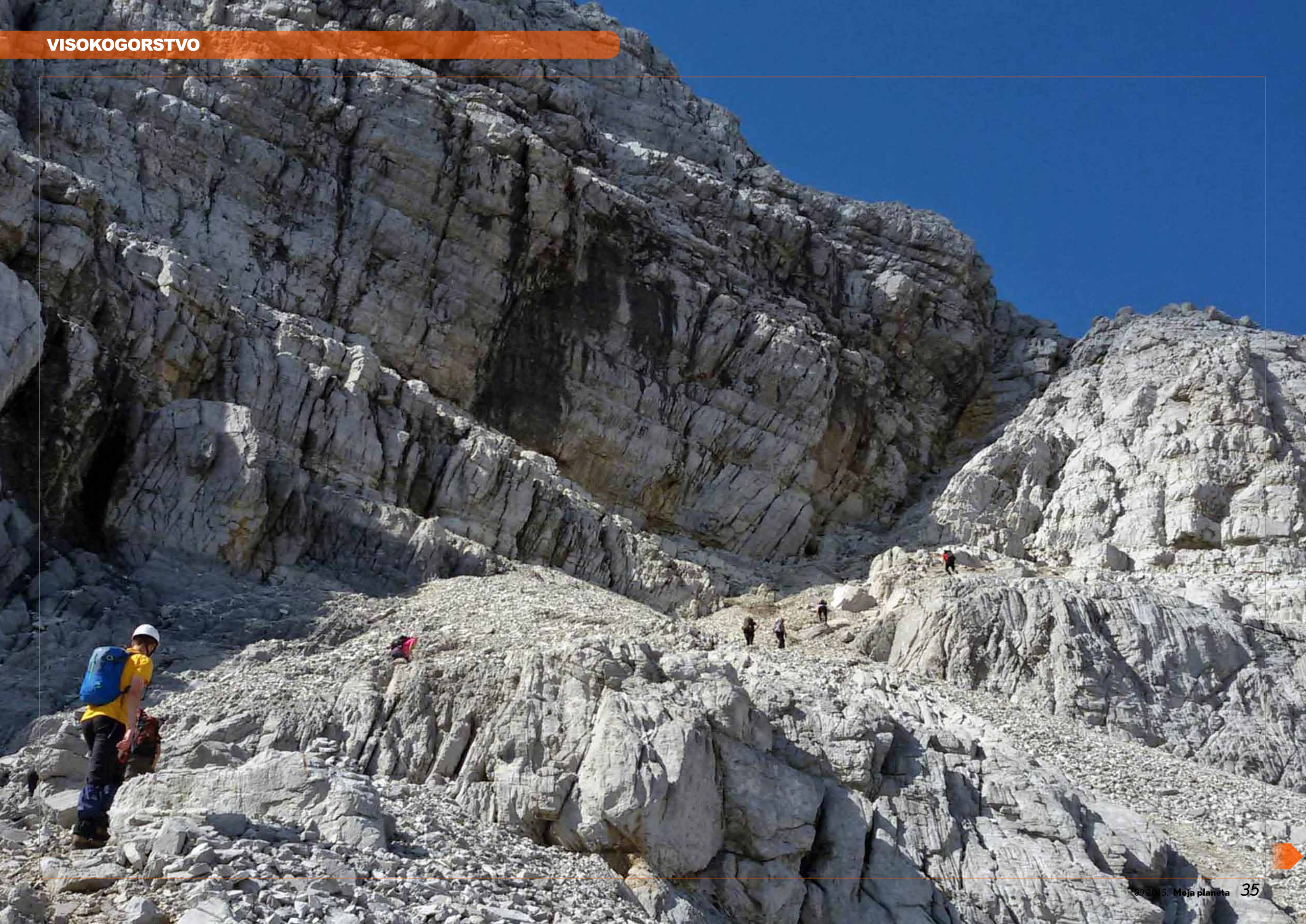
posetili Ali-Pašine izvore, a zatim se prevezli do zaseoka Vusanje gde je bilo polazište pešačke ture. Plan je bio da prvi dan dođemo do napuštene karaule Zastan i tu prenoćimo, te da sutradan izvedemo uspon na Vrh i vratimo se u Vusanje. Put nas je vodio kroz prelepu dolinu Ropojana, najveću

glečersku dolinu na Balkanu. U samom srcu doline smešteno je vrelo Savino oko. Na Savinom oku smo napravili kraću pauzu i uživali u smaragdnoj boji vode. Kao što je i prognoziramo, rano popodne je počela slaba kiša koja se pojačavala kako smo se približavali karauli. Stižemo do

karaule u koju su se uselili lokalni stočari. Postavili smo šatore u blizini i zapalili vatru da se ugrijemo čim se pojavio „prozor lepog vremena”.

Na uspon smo krenuli oko četiri ujutro. Vremenski uslovi su bili odlični za planinarenje. Bilo je suvo i prohladno. U prvom delu,

staza vodi kroz šumu a zatim se dolazi do starog graničnog kamena. Na ovom mestu počinje Jezerska dolina. Počelo je da sviće, i pred nama počinju da se ukazuju vrhovi koji izranjaju iz magle. Staza vodi delom po kamenitom terenu a delom preko snežnika. Kada smo stigli do prevoja ispod vrha Maja Jezerce montirali smo šlemove i pravili rastojanje zbog

odronjavanja kamenja. Staza dalje vodi uglavnom kroz ku- loar i penje se kombinovano po steni i siparu. Prilično je zahtevna tehnički. Na vrh izlazimo nešto pre 12 i zadržavamo se kratko jer su oblaci počeli da se navlače. Silazak do prevoja je bio mnogo teži nego penjanje. Vodič nas je podelio u tri grupe zbog bezbed- nosnih razloga. Spustili smo se

do prevoja i napravili pauzu da se ponovo grupišemo. Dalje ka kampu nastavljamo lagano. Kad smo se spustili do karaule paku- jemo šatore i opremu i vraćamo se nazad ka Vusanju istim putem kroz Ropojanu. Nazad smo put- ovali isto veče i u ranim jutarnjim satima stigli nazad u Beograd.

ZORAN JAKOVLJEV
PSD „STRAŽILOVO“

Bugarska

Šesnaest planinara iz četiri planinarska društva iz **Srbije** učestvovalo je u visokogorskoj turi „**Bugarska 2015.**“...

Na treking visokogorskoj akciji „Bugarska 2015“ učestvovalo je ukupno šesnaest planinara iz četiri planinarska društva. Pored članova PSD „Stražilovo“ iz Sremskih Karlovaca, kao organizatora akcije, učestvovali su članovi PSD „Poštar“ iz Novog Sada, PSD „Sirig“ i PD „Pobeda“ Beograd. Putovali smo privatnim automobilima. Kada smo stigli u Bugarsku naše prvo odredište bila je Sofija, gde smo posetili Dekatlon prodavnicu i kupovali planinarsku opremu po povoljnim cenama. Nakon toga, krenuli smo ka domu Aleko (1.810 mnv). Prilaz domu je asfaltnim putem. Tamo smo se smestili i večerali. Sutradan smo krenuli na kružnu turu Aleko - Kamen del - hiža Bor - hiža pl. Pesen - hiža Kumata - Černi vrh - Aleko ukupne dužine oko 20 km. Krenuli smo oko 8,30 h. Nakon kratkog i blagog uspona kroz šumu u pravcu severa preko brojnih drvenih mostova staza nas je povelala kroz rezervat Torfeno Branište, prelepe visokogorske pašnjake i livade. Prošli smo pored vrha Ušite (1.906 mnv) a zatim se popeli na Kamen del (1.862 mnv), vrh sa koga je najlepši pogled na Sofiju. Zanimljivo je da smo napravili samo 50 m uspona i već bili na jednom od vrhova. Nekada je prednost krenuti sa najviše moguće tačke. Posle kratke pauze za fotkanje krenuli smo da se spuštamo u pravcu istoka prvo ka domu Bor koji je zatvoren, a zatim dalje izohipskom ka jugu i domu

„Pesen“. Ovaj deo staze vodi kroz šumu. Staza je živopisna a posebnu atrakciju čine „kamene reke“ nastale kao posledica erozije. U domu „Pesen“ smo napravili pauzu za ručak. GPS trek koji smo pratili nas je dalje vodio kroz kompleks motela i planinarskih domova Kumata odakle kreće uspon na Černi vrh (2.290 mnv), najviši vrh Vitoše, gde se šumski pojas završava i počinju travnati tereni. Cela planina je dobro izmarkirana žuto crnim stubovima za orijentaciju po snegu i prošarana je brojnim žičarama i ski stazama. Poseban utisak ostavljaju kamene formacije na Crnom vrhu koje su veoma atraktivne za planinare. Nakon duže pauze na vrhu vratili smo se u dom Aleko oko 17 h. Staza nije tehnički zahtevna. Praktično cela Vitoša je veoma pitoma i pristupačna, a priroda je fantastična.

Nakon pakovanja, usledio je prevoz kolima sa Vitoše na Rilu. Večerali smo u Borovecu i tek pred ponoć smo stigli do Šumnatice. Smestili smo se u domu i odmorili za sutrašnju akciju. Plan je bio da obiđemo „sedam rilskih jezera“ i popnemo se na vrh Vazov, a zatim kružnom turom preko hiže Sedam jezera nazad do hiže Rilska jezera pa istim putem spust do parkinga.

Kolima smo se prevezli od Boroveca do izletišta Paničište i tu parkirali, negde u blizini planinarskog doma „Pionersko“. Na parkingu je bilo mnogo automobila. Manji deo ekipe odlučuje da ide gondolom do hiže Rilska jezera, dok se većina opredeljuje za pešačenje. Trek koji smo pratili nas vodi prvobitno

INFO

Planina Vitoša, četvrtva najviša planina u Bugarskoj nalazi se pored glavnog grada, Sofije. Praktično južni deo grada leži na obroncima planine. Najviši vrh je Černi Vrh, visok 2.290 metara, dok je centar Sofije na 550 metara iznad mora. Vitoša je poznata kao prvo zaštićeno područje - park na Balkanu, osnovan 1934. godine zbog izuzetnog značaja za očuvanje flore i faune. Planinarski dom „Aleko“ nalazi se na visini od 1.810 metara nadmorske visine. Područje Zlatnite Mostove, koje predstavlja kamenu reku nastalu kao rezultat erozije takođe je povezano sa Sofijom. Postoje brojne planinarske staze na ovoj planini koje obilaze rezervate prirode i druge zanimljive lokacije. Na Vitoši je pronađena najduža pećina u Bugarskoj – Duhlata dugačka 17.600 metara i 53 metara dubine.

Rila je planina na jugozapadu Bugarske, udaljena oko 100 km od Sofije. Najviši vrh planine je Musala sa visinom od 2.925 mnv koji je ujedno i najviši vrh Balkanskog poluostrva. Ostali veći vrhovi su: Dimitrov (2.902 m), Maljovica (2.730 m), Rilec (2.715 m) i Belmeken (2.627 m). Na zapadnim obroncima planine nalazi se poznati Rilski manastir iz 10. veka. Rila je popularna turistička destinacija, na kojoj su smešteni brojni planinarski domovi i hoteli.

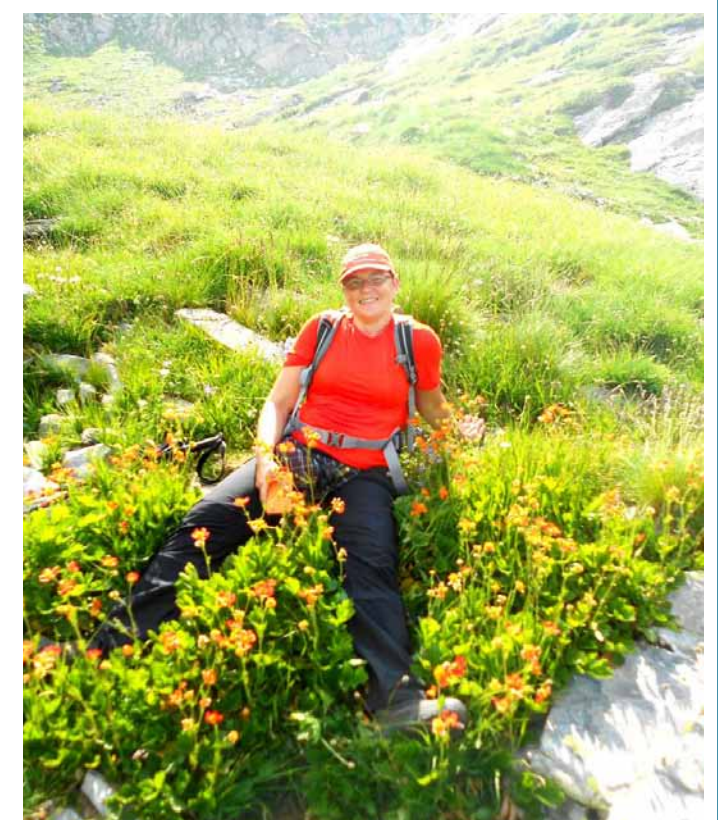

putem kroz šumu uzbrdo uglavnom prateći greben, a zatim uskom stazom. Jednim svojim delom staza prati trasu žičare. Stižemo do prve tačke nakon nešto više od sat vremena. Dom Rilska jezera je veoma veliki objekat, a na raspolaganju su hrana i piće. Neverovatno puno turista šetača je već ovde. Maltene svi su došli gondolom. Zbog tolike gužve deo našeg tima je stigao do Doma u isto vreme kao i mi. Tu pravimo pauzu. Dalje nastavljamo da hodamo kroz otvorene terene grebenom pored sedam glečerskih jezera. Velika je gužva na stazi. Procenili smo da je taj dan samo na ovom lokalitetu bilo par hiljada bugarskih turista većinom iz Sofije i okoline. Kako napredujemo u pravcu juga, jedno po jedno jezero se pojavljuju. Sve deluje nestvarno lepo. Fotkanje nakon svakih deset minuta. Kada se dođe do Bubreg jezera nailazi se na vodopad. Tu staza postaje strmija. Deo ekipe odlučuje da se penje uz sam vodopad. Nakon ponovnog grupisanja i kratkog uspona izašli smo na divan vidikovac - Ezernijat vrh. Šetači uglavnom dolaze do ove tačke i vraćaju se nazad istim putem. Deo ekipe je odustao od planiranog uspona na vrh Vazov (2.669 mnv). Oni su nastavili kretanje kružnom turom. Ostatak tima vrši uspon bočno do grebena ali skreće ka zapadu i penje se na Otoviški vrh (2.696 mnv) koji se ispostavio kao mnogo atraktivniji. Na sve strane pucaju sjani pogledi. Divlji konji se vide u daljini, kao i šumski požar u reonu Rilskog manastira. Staza dalje vodi ka zapadu preko grebena. Na jednom mestu se otvara kuloar i odatle se vide sedam rilskih jezera. Fantastičan prizor. Nakon toga staza postaje strmija i ubrzo se izlazi na vrh. U povratku se obe grupe susreću na jezeru Gorna Panica na kome smo napravili pauzu za osveženje i kupanje. Svi zajedno nastavljamo spuštanje prvo ka domu Sedam jezera, pa dalje do doma Rilska jezera gde se opet delimo na dve grupe - jednu koja se spušta gondolom i drugu koja se spušta peške do Paničišta. Staze su odlično markirane. Ukupno smo prešli oko 24 km. Generalno, akcija uspešna i svi učesnici zadovoljni. Treba naglasiti ljubaznost bugarskih domaćina u planinarskim domovima - hižama.

TEKST: ZORAN JAKOVLJEV

FOTO: RALETIĆ

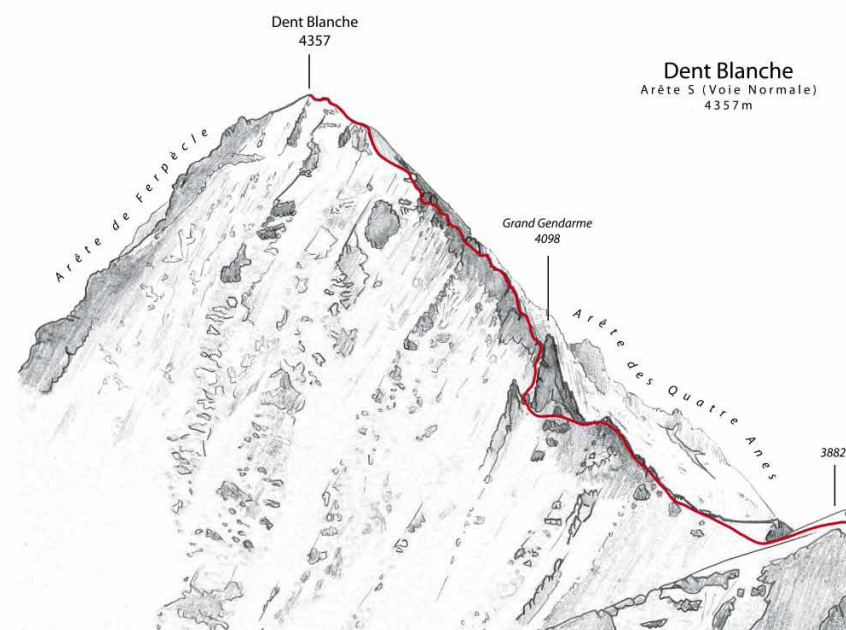
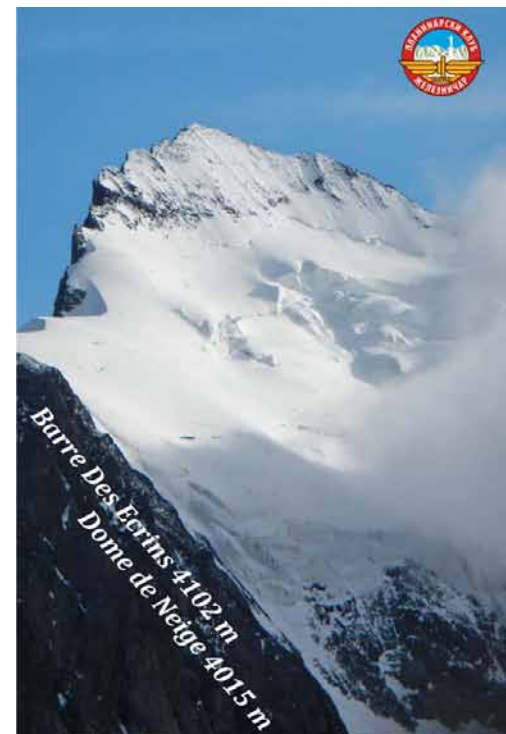

DENT BLANCHE ili jedan dan života

*Kako sam u jednom danu postala ilegalni emigrant, držala beli dijamant u ruci, bila u rukama alpinističkog Breda Pita i silazila sedeći... Iz pera Novosađanke **Jasmine Tekić**...*

Dent Blanš? A gde je to? Nije mi poznat... A koliko je visok?, bila su uobičajena pitanja onih kojima bih rekla da idem na ovaj vrh. Moram priznati da ni sama nisam znala gotovo ništa o ovom vrhu. Kada se u Srbiji kaže „Alpi” - onda to po pravilu obično znači Grand Paradiso, Monte Rosa, Grossglockner, Mont Blanc, i to samo za odabrane njegovo veličanstvo Matterhorn. Eh, a u Alpima postoje 82 vrha preko 4.000 m, mnogi i lepši i teži i veličanstveniji, pa ipak za nas nekako uvek ostaju nepoznati i u tami.

Poziv na Dent Blanš stigao je neočekivano i nezasluzeno. Ja da probam Dent Blanš? Uh! Kada neka planina sadrži u svom nazivu reč „dent” (zub), e onda znate šta vas čeka. Tražeći na internetu informacije o ovom vrhu nailazih obično na sledeće natpise: „najteža severna strana u Alpima”, „Advance Mountaineering”, „prestižan alpinistički vrh”, „Beli dijamant imperijalne krune”...

IMPERIJALNA KRUNA?

Imperijalna kruna vrhova od 4.000 m, jeste venac u Alpima, a čine je: Bishorn (4.153 m), Weisshorn (4.505 m), Zinalrothorn (4.221 m), Dent Blanche (4.357 m) i Ober Gabelhorn (4.063 m), sa Metterhornom (4.478 m) u pozadini. Kako kažu, prestižna je stvar i san svakog pravog alpiniste da popne Imperijalnu krunu, a popeti najteže smerove i severne strane na ovim vrhovima pošlo je za rukom samo onim najvećima.

Kažu još da po lepoti, Imperijalna kruna predstavlja najlepši i najdivljiji deo Alpa.

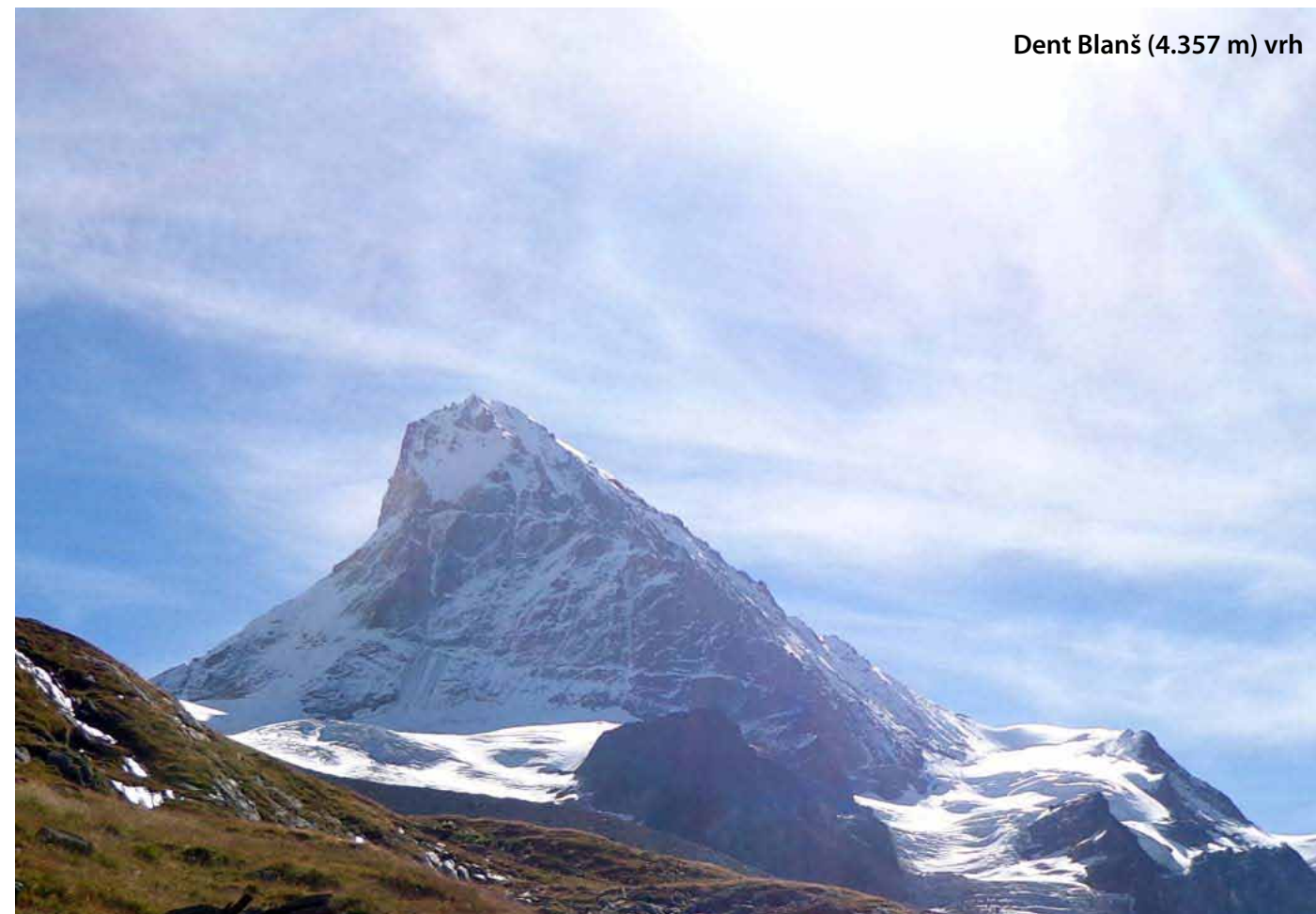
„BRED PIT”

„Šta si ti sve penjala na Alpima i Himalajima?”, pitao je „alpinistički Bred Pit”.

„Meni je veoma neprijatno da nekome tvoje veličine kažem šta sam popela.”

„A, ne, ne... Pa, zašto?”, osmehnu se „Bred Pit”.

Dent Blanš (4.357 m) vrh

„Penjala sam, ono što vi zovete, turističke vrhove od 4.000 i 6.000 m”, odgovorih.

Moj partner u ovoj avanturi je pravi „alpinistički Bred Pit”, profesionalni penjač i alpinista, vrhunski vodič, vrhunski spasilac, vrhunski instruktor, a u mom slučaju - vrhunska dadilja. Uz njegovo ime stoje najteže severne strane i smerovi u Alpima, Patagoniji, Josemitima, najteži ledopadi na severu Norveške (pravi identitet „Breda Pita” nalazi se u zvaničnom izveštaju u ASNS, PSV). Mora da je za njega Južni Greben (AD, III, IV) na Dent Blanšu koji treba da penjemo nešto kao Studenski smer na Kablaru, mislih ja.

ILEGALNI EMIGRANT

Prvi dan predstavlja uspon do doma Cabane de la Dent Blanch na 3.507 m. Uspion počinje od parkirališta na 1.828 m u podnožju vrha. Lepa planinarska staza vijuga kroz predele kao iz slikovnice: zelene livade, ovce i kravice, a kućice kao u priči „Ivica i Marica”. Međutim, kako idete sve više vegetacija nestaje, prijatna stazica postaje sve strmija i pretvara se u veoma strmo kamenje, sipar, često sneg... Na to vas upozorava i markacija koja od crvene postaje plava (plavo je boja za teške planinarke staze u Švajcarskoj).

Dom je podignit u samoj steni, ulazim unutra i odmah primećujem da su ljudi veoma drugačiji od onih koji se viđaju po domovima na takozvanim popularnim alpskim vrhovima.

„Vau! Pa ovi su svi pravi! Ovde ima i onih poznatih... Pa ja sam ovde ilegalni emigrant...”, pomislih u sebi.

U domu je bilo otprilike petnaestak dvojnih naveza, većina će penjati Južni, a poneki Zapadni greben veoma dug i težak. „Bred Pit” je odlučio da na uspon krenemo u pet ujutru. Pustićemo sve naveze ispred nas i ući u smer kad ostali već poodmaknu zbog bezbednosti.

ELEGANTNO I BRZO PENJANJE I NEŠTO MANJE ELEGANTNO I MANJE BRZO SILAŽENJE

„Ako se težina smera meri brojem piva koje treba popiti posle popetog smera, onda je ovo smer težak gajbu piva”, kažu meni. Tokom penjanja do doma na 3.507 m, Dent Blanš se uzdiže u obliku kamene piramide. Desno je oštar severni greben, a levo južni. Negde na sredini južnog grebena primetićete nešto kao malu kvržicu. To je „Veliki žandar” i posebna je stvar tokom penjanja južnog grebena uz put se popeti i na vrh Velikog žandara. Gledan sa planinarske staze vrh ne deluje osobito velik. Eh, kakva je to varka - tek kad od doma krenete na uspon pred vama se ukaže sva kolosalnost i prava veličina ove planine.

„Ooo... Pa ovo je kao Everest! Ovome nema kraja!”, stojom zabezegnuto pred ulazak u smer. Uspion kreće odmah čim izađete iz doma gde se preko nekog stenja i kamenja popnete na snežni plato kojim posle nešto hodanja dolazite do početka grebena, odatle sledi

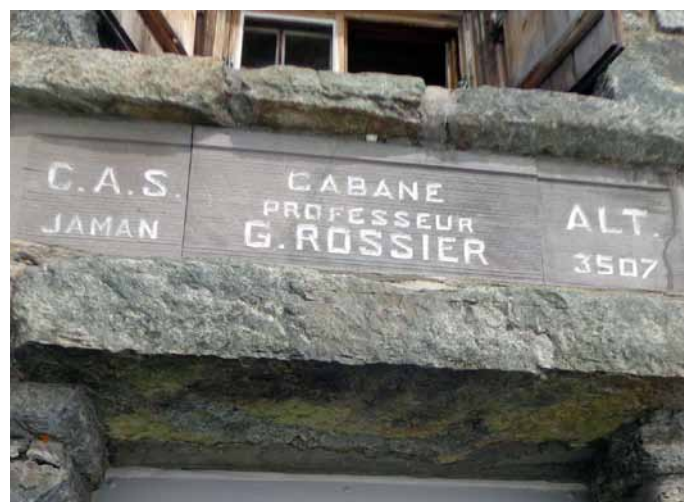

penjanje sve do vrha (cepin i štapovi vam više ne trebaju).

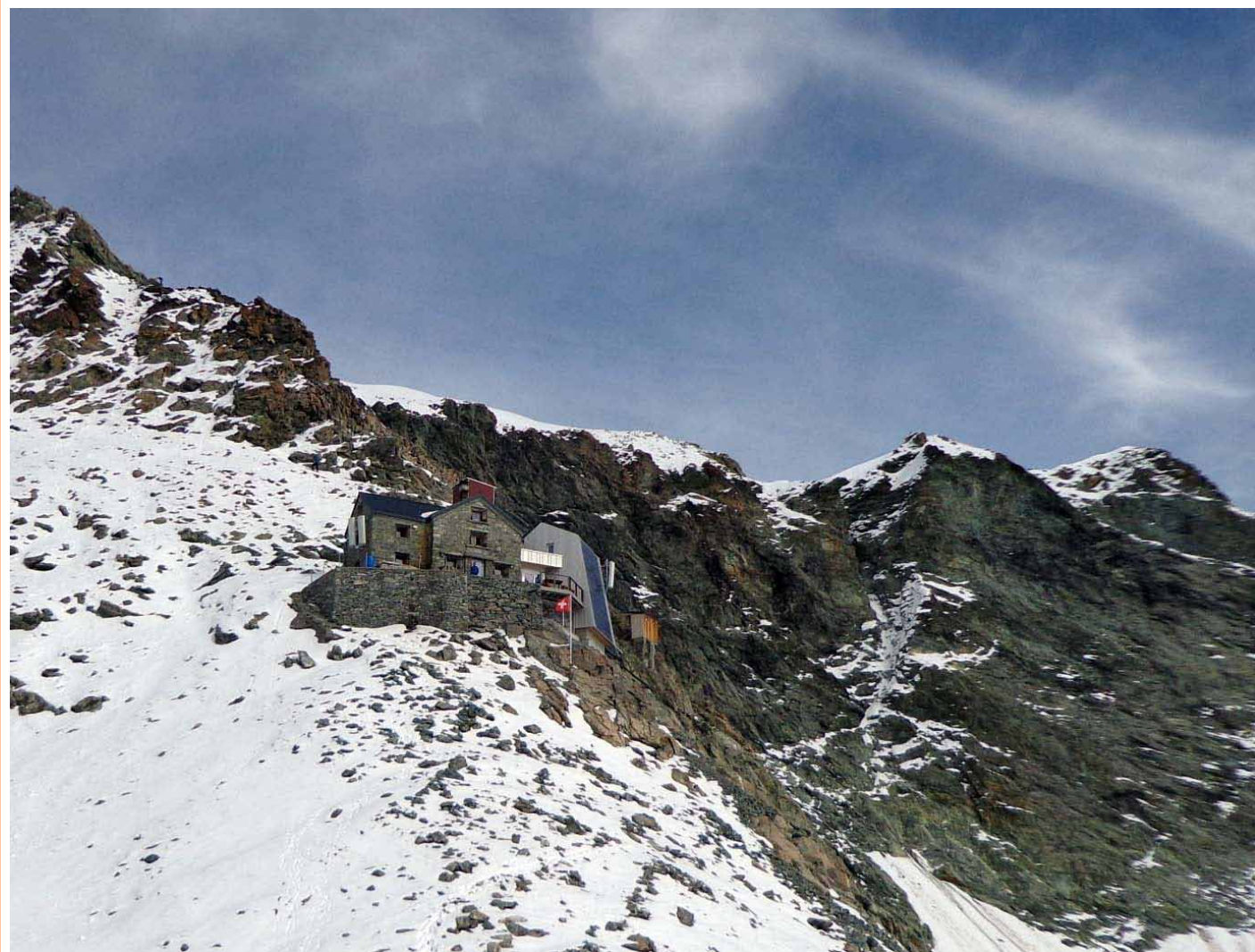
„Bred Pit” vodi i po prvi put ne samo da imam priliku da gledam kako penje vrhunski alpinista (kako se samo lako i brzo kreće), već i da penjem za mene na potpuno novi način: brzo, lako i simultano. „Bred Pit” od opreme ima samo tri mala karabinera s maticom i jednu gurtu za pojasom, a na leđima minijaturni ranac takozvana „punjena kokoška”. Ja imam samo jedan karabiner i ranac koji je u poređenju sa „Bredovim” jedna poprilična punjena čurka (moj ranac od 35 l je suviše velik, kaže „Bred Pit”, 10-15 l je ono sa čime se penje). Vezani smo jednim užetom od 40 m i to je apsolutno sve. Nema frendova, čokova, klinova, kompleta, ATC-a, prusika, gurti... Osiguravanje i abseilovanje se radi polulađarcem, a lađarac koristite da se usidrite. Nema nikakve teške opreme da je vučete na sebi. Nema gubljenja vremena da postavljate i vadite sva ta međuosiguranja, i pravite sidrišta.

„Bred Pit” počinje da penje i posle nekoliko metara ja krećem za njim. On penje u cik-cak, krivuda po steni, za to vreme kroz pukotine, procepe i preko izbočina provlači ili obmotava užu, a ja dok penjem za njim to skidam. Uglavnom penjemo simultano, a ponekad čak i na istoj visini, on sa jedne, a ja sa druge strane grenbena. On prirodne oblike stene koristi kao osigu-

ranja i sidrišta. U slučaju ako bi neko od nas pao, mi smo zaštićeni, jer užu bi se automatski zakočilo. Ovo je veoma brz i elegantan način penjanja.

Vertikalno penjanje se neprestano menja sa grebanskim i tome kao da nema kraja. Negde na pola puta nailazimo na Velikog žandara. E, ono što je izgledalo iz daleka kao nekakva kvržica, sada je ogromna vertikalna stena, kao statua postavljena na greben. Obilazimo je sa leve strane i, koliko nam je poznato, ni jedna naveza tog dana nije penjala Žandara - svi su ga

obišli. Što ste bliži vrhu smer je sve teži i pred sam vrh prelazi u IV.

Stena je lepa i čvrsta i sve što uhvatite drži. Uspon je jako eksponiran i stalno ste na ivici žileta. Za razliku od popularnih smerova na Matterhornu ovde nema sajli niti bilo čega da vam pomogne - samo stena, 4.000 m, nebo i vi.

Dok bih penjala neku od vertikalna mislila bih: „Ovo je vrh!” Ali uvek me je čekalo razočarenje. Na vrhu stene bih shvatila da ima još i još... I još! I kad sam već prestala da brojim i da se nadam da baš sad izlazim na vrh - pojavio se veliki metalni krst. Ovakvom tehnikom penjanja izašli smo na vrh za četiri i po sata, što je nešto više od proseka (dobra naveza izađe za četiri sata ili čak manje, a „Bred Pit” sam za manje od tri). A na vrhu... Ah! Najlepši pogled na Alpima: sa desne strane masiv Mont Blanc, u sredini, tačno pred vama Matterhorn, a levo u svoj svojoj lepoti najveličanstveniji od svih Weisshorn. Da li je to bila čarobna moć „Bred Pita” ili nešto drugo ali ja se nisam uopšte bojala. Zašto, to ni sama sebi ne mogu da objasnim. Nisam se bojala, penjala sam i baš uživala.

SPUŠTANJE U... ČUDNOM STILU

E, pa spuštanje je bilo... Hm! Pa bilo je u - „mom” stilu. Ja sam, eto, poznata među prijateljima penjačima i planinarima po svom neumeću da hodam nizbrdo po kamenju i siparu. Eh, da je „Bred Pit” znao šta ga čeka! I tako, krenusmo dole... Najlakše je bilo sići niz četvorku i težu trojku, tu se abseilovalo ili otklanjalo. Problem je nastajao na takozvanim lakim delovima. Dok je „Bred Pit” hodao po žiletu i skakutao s kamena na kamen nad provalijama, ambisima i praznim prostorom, ja sam odlučila da je najbolje da sednem ili uzjašem i zagrlim sve što se moglo uzjahati i zgrliti. Posle mnogo „jahanja i grljenja” raznih stena „Bred Pit” je odlučio da ću ja abseilovati sve do doma i tako sam se na užetu i sedeći u pojasu spustila u sam se dom. Dok smo ka vrhu obišli nekoliko naveza, pri spuštanju su nas svi stigli i ja sam apsolutno poslednja trijumfalno sa „Bred Pitom” ušla u dom.

Dok smo silazili „Bred Pit” je rekao da proizvođači treba da počnu da prave specijalne pantalone sa ojačanjima za one koji silaze kao ja. Ako me sad pitate šta je bilo najteže, mogu samo reći: lako je penjati IV na 4.000 m ali ono silaženje po kamenju oko doma - e, to je meni bilo najteže.

Ovo nije vrh za svakoga. Iako je smer težine samo III i IV, treba penjati na 4.000 m, a aklimatizacije nema. Jadan dan se probudite na visini od 500 m, a sledeće jutro ste već na 4.357 m. Na ovom vrhu je jako važno dobro znati smer. Linija južnog smeru je apsolutno najlakši put na celoj planini, svako gubljenje ili skretanje sa smeru znači da ćete se naći u nečemu što više nije III ili IV, nego mnogo teže ili potpuno nepenljivo. Treba dobro znati i tačne položaje nekoliko klinova u obliku ovnovskog roga za abseilovanje. Ti klinovi su slabo vidljivi, često nekako skriveni u steni. Ako ih promašite, a nemate opremu da pravite sidrište nećete moći da siđete. Planina je ogromna, jako teška i ne smete se izgubiti.

Lednička pukotina

Pogled na Materhorn

ALPINIZAM

Mnogi mi sada govore da sam ja sigurno prva žena, a moguće čak i prva osoba iz Srbije koja je ikada popekla Dent Blanš. Meni to nije mnogo važno, jer ja nisam ni dobar penjač, a još manje alpinista. Ja sam na vrh izašla zahvaljujući tome što dobro podnosim visinu.

U Srbiji su danas po alpinističkim sekcijama i odsecima počeli da se pojavljuju mladi, talentovani penjači sa velikom strašću za ovaj sport. Bilo bi lepo da se bar neki od njih zainteresuju i za ovakve vrhove i da u budućnosti bar jedna srpska naveza popne, ne samo južni, nego i veoma težak zapadni greben (D+, V) kao i da se jednog dana naša zastava zavijori na svim vrhovima Imperijalne krune.

A „BRED PIT”?

Pošto se malo razmrdao penjući sa mnim Dent Blanš, posle ručka i kraćeg odmora, „Bred Pit” je umesto „punjene kokoške” ovaj put na leđa stavio daleko veći ranac i istog tog popodneva popeo na neki vrh blizu doma. Onda se malo zatrčao i samo skočio.

„Znaš, ja sam početnik u paraglajdingu”, kaže meni „Bred Pit”.

I dok je „početnik Bred Pit” leteo u dolinu pomislih: „Pa, kako se samo nisam setila? Ja u stvari treba da naučim da letim i onda neću morati da silazim sa vrha i hodam nizbrdo po kamenju i siparu četvoronoške i sedeći... Eto, postoji rešenje!” ■

MONTE ROSA

Ukras alpskih visokih vrhova

Planinu smo posetili od 27. do 30. jula, a bila je to akcija Planinarskog kluba „Balkan” iz Beograda (Srbija) i Kluba „Makpetrol” iz Skoplja (Makedonija)...

Monte Rosa je osoben veliki alpski planinski masiv i njegov poseban ukras. Sam naziv planine asocira na Veliku planinu, u obliku ruže vrhova nad glečerima. Na granici je švajcarskog kantona Valais i italijanske regije Pijemont, a većim delom pripada Švajcarskoj. Prema nekim podacima naziv potiče od reči glečer, što je karakteristika planine. Praktično je sastavljena od glečera, koji su na visinama iznad 3.500 m u neprekidnim celinama i nizovima. Druga planina je po visini i Alpima, odmah iza Mon Blana. Na Monte Rosi su drugi i treći po visini vrhovi u

Alpima, Dufouršpice (4.634 m) i Norden (4.609 m). Najvisočija je planina Švajcarske. Spada u najekstremnije planine, a temperatura može da dostigne - 40°C. Naročito je izražena opasnost ledničkih pukotina, koje na sve strane zjape i preskaču se. Pitanje aklimatizacije se postavlja već kada se pređu visine od 3.000 m. Planinarski

je infrastrukturo vrlo uređena, sa žičarama, domovima na velikim visinama, što omogućava izvođenje tura različitog karaktera. Iako staze u principu nisu tehnički zahtevne, naročito one sa italijanske strane, zahtevaju dobru izdržljivost i aklimatizaciju. Poznato je da je planinu sa italijanske strane istraživao Leonardo da Vinči, ali nije poznato do koje visine se peo.

Pravac iz Alagne, sa italijanske strane, najlakše

je dostupan, imajući u vidu visinu na koju stiže žičara. Planinu smo posetili 27. do 30. jula, a bila je to akcija Planinarskog kluba „Balkan” iz Beograda i Kluba „Makpetrol” iz Skoplja.

Iz žičare se vidi po neki planinski objekt, visoko u planini, a kada napustimo žičaru, dole u susednoj dolini se vidi lednička jezera. Odmah nas sačekuje lednik preko kog se koso treba penjati ka stenama, gde je osigurana ferata uz koju se pen-

jemo. Penjanje tog stenovitog dela je atraktivno, sajlama obezbeđeno. Okolo su strmine i na momente staza postaje ozbiljnija, ali ne i posebno opasna.

Kada se popne ferata, sledi glečer uz koji se koso ide ka planinarskom domu Gnifetti, na vi-

sini od 3.647 m, gde smo spavali tri noći. To je udoban dom, a fascinira graditeljski poduhvat da se tako nešto sagradi na visini gde se sve mora donositi helikopterom. Kamene visoke stepenice, sa krupnim kamenjem, koje su prilaz domu, zaista nije bilo jednostavno sagraditi, doneti materi-

jal, da ne govorimo o velikom zdanju doma. Takvih domova na velikim visinama ovde je više. I sama izgradnja kompleksa žičara je zadivljujuća. Debele uvrnute sajle nose velike gondole u kojima sa opremom stane bar 20 ljudi, a ispod su duboke provalije. Sve to planinu čini dostupnom. Dom je na grebenskoj steni, gde lednici i lavine ne mogu da dosegnu. Tako je i sa drugim domovima.

Kad ste kod doma ili u njemu, ne možete odvojiti pogled od prevoja, što je pravac gde idu sve staze, odakle dalje kreće greben i nižu se vrhovi. Tu u ranu zoru kreću naveze, jedna za drugom. Nekada treba preskakati pukotine, što zjape široko otvorenih usta i prednost je što se u principu vide. Most preko pukotine se formirao usled stalnih prelaza i zaleđivanja snežne mase pod nogama. Vrlo je važno ići u nogostupe, sredinom mosta, jer nije poželjna ni mala neopreznost. Opasnosti su vidljive, pa je to možda razlog što nisam čuo da su nesreće ovde česte.

Ovde se vreme često kvari, jedan dan je lepo, a drugi dan prostor sakriju oblaci i kiša, visocije sneg. Zato treba uhvatiti monenat, iskoristiti povoljan trenutak.

Najbliži je vrh Balmerhorn (4.167 m), koji je dovoljan za doživljaj planine, ako se desi da uslovi i vreme ne omogućavaju da se popnu i drugi vrhovi. Veći deo naše ekipe je prvi dan popeo vrh Zumseinspitze (4.563 m), po vedrom danu, a sutradan po magli i sipećem snegu ekipa koja se odlučila na uspon i po takvim uslovima zadovoljila vrhom Balmerhorn.

Ovde zaista treba ostati više dana i uživati na ovim visinama, za šta ima uslova, jer navedeni objekti i lepota planine to omogućavaju.

PLANINOM

*knjiga vodič,
drugo prošireno izdanje*
Autor: Tomica Delibašić

O planinama Crne Gore i Srbije, opisi planina i staza, poziv na literaturu, brojne potrebne podatke, uz deo o planinarenju uopšte, šta planinar treba da zna i na šta da obrati pažnju.

Po pristupačnoj ceni od **500 dinara**, pouzećem, sa troškovima slanja 700 dinara.

Više detalja o uslovima poručivanja i kupovine:
www.tomica-planinom.com

E-mail:

tdelibasic@ptt.rs

Telefon autora:

+381(0)64-245-22-37

GROSSGLOCKNER STÜDGRAT

Dobro raspoložena ekipa iz **Srbije**
krenula je ka najvišem vrhu **Austrije...**

Kada sam pre skoro četiri godine, pomalo nevoljno, postao načelnik AOP, jedne tada zaista male zajednice ljudi koji su se bavili alpinizmom na sebi moguć način, nisam ni mogao sanjati kakav me trnovit put i rad čeka... No, još učim, sanjam, čudim se, tugujem i radujem... Svakakve emocije, misli, slike i prilike su prošle kroz moj život i ma koliko, priznajem, teško bilo načelnikovati, zaista je bogatstvo stečenih iskustava, prijateljstava i dotaknutih dubina srca, iskustvo koje se ne može prepričati niti na drugi način dobiti. Želeo sam samo izdvojiti jedan delić delića svega doživljenog u vidu jednog „malog izveštaja“ člana AOP.

Četvrtak, 30. 07., prognoza za vikend savršena, dobro raspoložena ekipa u sastavu Predrag Pavlović,

Marija Josimović, Bojana Milovanović, Dragan Pavlović, Tatjana Andrijanić, Denis Ivanović i Nataša Janjić, krenula ka 3.798 m visokom Großglockneru, najvišem vrhu Austrije.

Bez ikakvih problema smo u jutarnjim časovima 31.07. stigli na parking kod planinarskog doma Luckerhaus smeštenog na 1.918 mnv. Nakon kraćeg odmora usledio je „najteži“ deo - stavljanje rančeva na leđa, pa sa svim teretom na leđima krećemo. Dan fantastičan, dok pešačimo uživamo u čarobnim Alpima: livade, krave, potočići, planine, mrmoti, trava... sve je savršeno i mnogo lepše uživo u odnosu na fotografije koje smo gledali pre polaska. Dolazimo do planinskog doma Lucknerhütte na 2.241 mnv gde

pravimo pauzu i ostavljamo rančeve da ih lif vozi do našeg odredišta doma Stüdlhütte, olakšanje za naša leđa i najbolja investicija za 4€. Nastavljamo dalje lagano, ne žurimo jer želimo da uživamo u prekrasnim stenama oko nas, potocima koji žubore, slapovima, i naravno pogledu na razlog našeg dolaska Großglockner koji izgleda fascinantno. Stigli smo u dom Stüdlhütte na 2.802 mnv u kome smo bili smešteni, sledi odmor i dogovor o načinu formiranja naveza za sutrašnji uspon i aklimatizacija jer većina iz ekipe nije bila na toj visini.

Subota - rano ustajanje i krećemo ka grebenu Stüdgrat. Ulazimo u smer svako u svojoj dogovorenoj navezi, naša je Predrag Pavlović, Bojana Milovanović

i Marija Josimović. Smer je klasična grebenska smer težine 2-3 sa po nekim detaljem gde je potrebno malo spretnosti. Tako je sve do Frühstückplatz odakle uspon postaje malo zahtevniji i na određenim mestima je potrebno imati alpinističkog iskustva da bi se prošao detalj. Frühstückplatz je u vodiču postavljen i kao checkpoint do koga ukoliko ne dođete za tri sata penjanja male su šanse da ćete izaći na vrh pre mraka. Lagano i bez žurbe savladavamo jedan po jedan rastežaj sa osiguravanjem na sidrištima dok smo prvi deo smeru prešli u alpskoj navezi. Nailazimo na detalje težine 3-3+ koji posle 5-6 sati napora već počinju da liče na 4-4+ što nas je malo usporilo. Smer je odlično opremljen boltovima na svim ključnim mestima sa

dve sajle koje se mogu koristiti za napredovanje u detaljima. Prvi put od ulaska u smer vidimo krst na vrhu koji je na nekih 150-200 metara od nas i u tom trenutku počinje da se menja vreme. Za par minuta smo bili obavijeni gustom maglom koja je vidljivost smanjila na 30-50 metara, vetar je počeo da duva čak je par pahulja proletelo ispred nas. Posle par rastežaja ispred nas se pojavljuje krst, vrh Großglockner-a i kraj smjera, još samo jedan rastežaj i tu smo.

U 14,40 izlazimo na vrh. Zbog lošeg vremena i vetra koji je duvao nismo se dugo zadržavali na vrhu, par fotki, malo osveženja i krećemo u silaz koji je takođe zahtevan. Žao nam je što zbog lošeg vremena nismo mogli da uživamo u pogledu. Na vrhu nismo ni bili svesni našeg uspeha, da smo prve žene u Srbiji koje su popele vrh Großglockner alpinistički.

Abzajl do sedla zatim uspon na malo zvono i posle toga još pet abzajla do snežne padine odakle kreće utabana putanja do doma Erzherzog-Johann Hutt-a. Pravimo malu pauzu i vraćamo se planinarskom stazom do doma Stüdlhütte.

Nedelja ujutru budimo se srećni i zadovoljni jer smo ostvarili uspešno naš cilj. Priprema i povratak do parkinga. Upijamo vazduh i zrake Sunca, nezaborane poglede i čudesan granitno zeleni pejzaž sa željom da se ponovo vratimo.

Bojana Milovanović, alpinistički pripravnik

Da, jedan mali izveštaj sadržao je i sakrio puno toga, kako obično i biva, ma koliko se načelnici trudili da stvore čvrste kalupe i forme, da sve bude vidljivo

i jasno... Ovaj izveštaj je deo jedne male istorije u kojoj su Bojana Milovanović (AOP), Marija Josimović (AOP) i Tajana Andrijanić (AOB) postale prve žene iz Srbije koje su alpinističkom rutom popele drugi najprominentniji vrh Alpa Großglockner... Mene je naročito obradovalo što će svojim unučićima moći u različitim gradovima ove heroine ispričati lepu priču za srećno detinjstvo. Da, naša mala istorija i veliki ljudi, naročito žene u njoj... Ovim uspehom možemo svi biti zadovoljni ali ja nisam bio iznenađen jer poznajem ih sve i sa svakom sam podelimo trenutke navezan na alpinističko užu te znam koliko rada stoji iza njih... Naročito je veliki uspeh Tajči koja je izvela ovu smer u potpunosti i trezvene glave donosila uvek ispravne odluke i kada je bilo teško. No, relativno gledano, kako je samo veliki Bojanin uspeh govori činjenica da je u odsek došla pre samo godinu dana i dva meseca! Zakasnivši na prvi termin tečaja, kada sam ljut što je prekršila dogovor rekao „nema od ove ništa“. Kako se poigrala sa mnom, što životna okolnost, što Bojana. Kako je samo naporno radila znamo u odseku i koliko samo truda i teških trenutaka je ostalo za njom - zna ona sama... A Marija, pa njen prvi dolazak je značio da nije ni pokušala penjati... Ko bi rekao?! Njen rad je dugotrajan i siguran baš kakav je i stil penjanja. Ne znam kako je Tajči započela, ali kako danas penje, svi znaju... Impresioniran ovima napisah par redova... Dragi planinari, alpinisti, želim Vam još puno ovakvih heroina u okruženju...

DRAGAN MILOŠEVIĆ

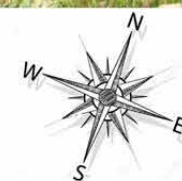

KOMBI PREVOZ PUTNIKA

email: info@aleksandartijanac.rs

mob: + 381 63 210 983

 Kombi prevoz putnika

Iskren prijatelj prirodi i čoveku

Magazin o ekologiji, zaštiti životne sredine, održivom razvoju i zdravim stilovima života

Prodaja u pretplati!

**Sve informacije na telefon:
+381(0)65 888-08-57**

OBUKA za vodiče

Praktični deo obuke za vodiče III kategorije
2015. godine po **programu UIAA**, održan je
na **Sopotnici (Srbija)**...

PHOTO: DRAGAN TANASKOVIĆ, DEJAN ŠKREBIĆ

Odnedavno sam postao planinar. Toliko „odnedavno“ da ne smijem ni da kažem koliko, jer me mnogi ne bi uzeli za ozbiljno, a vjerovatno bi me i pitali otkud mi pravo da kažem da sam planinar. Zapravo, planinarenje je u mom kraju razvijeno već decenijama, pa i vijekovima. Ali, ne ono planinarenje gdje odlaziš da se diviš pogledu, vrhovima, biljkama i životinjama, nego ono gdje veliku visinsku razliku savladaš da bi odveo ovce na pašu ili donio sir u grad da prodaš. U tom smislu, moja porodica, prijatelji i sugrađani planinare već generacijama. Dakle, odnedavno u mom gradu postoji i zvanični klub i ja se odnedavno učlanih. Planinarili smo mi tako neko vrijeme, posjećivali niže ili više vrhove, šetali i uživali. Počele su da se pojavljuju i godišnjice osnivanja društva, pa smo i mi poželjeli da organizujemo neke veće skupove i izlete. Okupimo mi nekoliko desetina ljudi, pokažemo im našu planinu, organizujemo ih i vodimo. Ove godine nas je jedan iskren, a iskusen prijatelj posmatrao kako mi to „organizovano“ radimo

i po završetku nam predložio da mi ipak pošaljemo nekog i na obuku. Prilika je da će za koji mjesec biti upravo jedna takva obuka, a sudeći po nama, valjaće nam ta obuka glave. Tako, a i sticajem drugih okolnosti, zatekao sam se početkom avgusta u Sopotnici kod Prijepolja. Boravio sam tu deset dana sa tridesetak drugih ljudi, saznao i naučio mnogo toga, utvrdio ponešto što sam znao, i na kraju sam postao vodič. Zapravo, to što sam postao vodič manje je bitno – tek od tada mogu da tvrdim da sam planinar.

Obuka je počela još u maju, na Avali. Zvanično, tu smo imali prijemnu provjeru. Popunili smo test od stotina opštih pitanja vezanih za planinarstvo i trčali smo prilagođeni Kuperov test. Koliko se meni čini, prošli smo svi. Neki bi rekli da i nije kakav ozbiljan test kad smo svi prošli, ali ja sam to shvatio kao početak obuke. Za trčanje se nisam pripremao ni dana prije, a za test sam bacio pogled na neke skriptice vozeći se GSP-om od autobuske stanice do Avale. Testiranje mi je zapravo otvorilo oči i

INFO

Obukom za vodiče III kategorije (za vrhove do visine od 3.000 m u letnjim uslovima) rukovodili su instruktor Goran Burić, a ostali članovi nastavnog tima bili su: instruktori Iso Planić i Slobodan Žarković; operativni treneri Dragan Jaćimović, Neda Milošević, Dragan Tanasković i načelnik Zoran Kontić, koji je bio zadužen za ukupnu organizaciju i logistiku. Treba spomenuti i domaćine i kolege vodiče Dragana Petrića i Iliju Anderijca, koji je tečajce vodio na noćno bivakovanje i kroz kanjon reke Mileševke, kao i kolegu vodiča Neđu Pešterca.

tu sam shvatio koliko sam, ili nisam, spreman da ikome pomognem u planini i koliko toga ne znam, a trebalo bi da znam. Naredna tri mjeseca sam proveo pod tim utiskom. U međuvremenu smo dobili spisak opreme koju trebamo

ponijeti. Moram da priznam da je bila bar jedna stavka za koju nikada ranije nisam čuo, a nekoliko njih za koje sam znao šta su, ali nisam imao prilike da ih vidim. Počeo sam i da planiram put, za što se kasnije ispostavilo da i nije baš jednostavan zadatak. U mom kraju su saobraćajne veze sa Malmekom u Švedskoj bolje nego sa Prijepoljem u Srbiji. Konačno, ujutro tog 1. avgusta pojavio sam se na željezničkoj stanici u Prijepolju, nakon 36 sati putovanja iz srednje Bosne, a preko Budve. Zvanična obuka je počela odmah, čak i prije nego što smo ušli u autobus. Mnoge stvari koje sam naučio u narednih deset dana zvučale bi bezazleno, pa možda i smiješno, kada bih ih pomenuo, ali treba imati razumijevanja i shvatiti da bi za neke od njih prošlo mnogo vremena da ih čovjek shvati sam, kada ga neko ne bi tome ciljno naučio. Da krenem od najjednostavnijeg, naučio sam kako da spakujem i unesem ranac. Znao sam ja to i ranije, nisam baš toliki duduk, ali ranije nisam obraćao pažnju hoću li kolegi iskopati oko

štapovima ili mu probiti vreću za spavanje.

Narednih deset dana smo imali zaista intenzivnu obuku, vrijeme nam je bilo popunjeno predavanjima ili vježbanjem i zasuli su nas terabajtima informacija. Jedna od stvari koje lično smatram najkorisnijom jeste veoma kvalitetna obuka pružanja prve pomoći i prenošenja unesrećenog, a uz to je vezano mnogo drugih stvari koje je trebalo da naučimo, kao što je vezivanje čvorova, čuvanje užadi ili izrada improvizovanih nosila. Predavanja iz prve pomoći sam imao bar jednom ranije, kao i bilo koji vozač, ali ovo je bio prvi put kada sam se znojio po čelu i kada su mi drhtali prsti dok sam „oživljavao“ povrijeđenog gumenog lutka Peru. Za to je zaslužna sjajna doktorica Zaga kojoj su godine iskustva u radu u hitnoj pomoći otkrile talenat za glumu, naročito za scene panike u nesreći.

Topografija i orijentisanje je takođe nešto izuzetno bitno,

a ako se dobro savlada sigurno će smanjiti i potrebu za onim prethodnim – prvom pomoći. To je i jedna od oblasti u kojoj sam bio odličan i prije ove škole. Kao ljubitelj karata dobro sam se orijentisao i na papiru i u prirodi, ali ipak sam to znanje dopunio mnogim sitnim zanimljivostima. Uz sve to, upoznao sam zanimljivog predavača i planinara, Isu Planića. Donedavno me pogled na zvjezdano nebo podsjećao na neke zanimljivije trenutke iz mladosti, a od ovog ljeta po nebu tražim Kasiopeju i sjetim se predavanja.

Iz mnogih oblasti smo saslušali kraća predavanja i vjerovatno nismo naročito mnogo zapamtili, ali bitna su jer nismo ostali neupućeni – kada nam zaista zatrebaju znaćemo bar šta da tražimo. Upoznali su nas sa uređajima za radio-vezu, za GPS, zakonima i propisima koji uređuju našu aktivnost, sa našim pravima, sa opasnostima koje nas očekuju i načinima kako da ih predvidimo, sa načinom

pravilne ishrane i gimnastičkim vježbama, sa planinarskom opremom, njenom upotrebom, održavanjem i čuvanjem, meteorologijom i načinima pretpostavljanja vremenskih promjena i mnogo drugih manje ili više zanimljivih ili bitnih stvari. Između ostalog, naučili smo kako da se spustimo niz užu i svidjelo nam se – to je bila jedna od prvih konkretnih opasnih stvari koje smo naučili da odradimo, a da ne osvanemo u rubrikama crne hronike. Uz sve to, vidjeli smo slapove Sopotnice, penjali se na Čelinu i spuštali niz kanjon Mileševke. Naravno, kao i svako drugo znanje i nastava, ako ne budemo koristili naučeno prije ili kasnije ćemo mnogo toga zaboraviti. Međutim, ono što nećemo tako jednostavno zaboraviti jesu ljudi. Tih deset dana sam imao priliku da upoznam nekoliko desetina ljudi i svaki od njih je izuzetan na svoj način. Neki su se penjali na najviše svjetske vrhove, drugi

su nas nezaboravno nasmijavali, treći su pokazali iskrenost i želju da pomognu kakva se rijetko sreće, a četvrti su jednostavno bili sjajno društvo za razgovor. Ono što je već sada izvjesno jeste da ta poznanstva neće tako lako izbljediti, nego već prerastaju u iskrena prijateljstva, a svaki susret sa njima podsjeća na vrijeme provedeno u Sopotnicima, na neke stvari sa kojima su mi pomogli ili koje sam ja objašnjavao njima, a od toliko podsjećanja će, valjda, ponešto od naučenog i ostati.

Danas, nepunih dva mjeseca kasnije, i dalje livadarim sa svojim klubom na isti način – uživajući u pogledu, biljkama, životinjama i vrhovima, smijući se prepričanim doživljajima, i udišući punim plućima. Za razliku od onog planinarenja prije šest mjeseci danas primijetim šta ne radimo ispravno i pokušavam da to ispravim, nastojim da im prenesem sve što nam se u određenom trenutku pokaže korisnim, upoznajem ih sa poznanicima koje sam stekao i trudim se da svi postanemo planinari. U mom rancu „uvijek i svuda sa sobom“ više nisu sikira, rakija i slanina. Mada, uz prvu pomoć, lampu i vodu, bar dvoje od onog prethodnog još uvijek je u rancu.

DEJAN ŠKREBIĆ

INFO

Na obuci za vodiče III kategorije 2015. godine po programu UIAA, bila su 23 redovna kandidata od kojih su svi prošli obuku i završili uspešno školu tako što su položili praktični pismeni i usmeni ispit. Na obuci je bilo i pet kandidata koji su polagali samo ispite, bez obuke, a od njih jedan kandidat nije položio ispit. Do sada je bilo je 11 obuka u letnjim uslovima i sedam obuka u zimskim uslovima. UIAA sertifikat za letnju obuku dobijen je 2013. godine i od tada se Srbija nalazi na mapi sertifikovanih zemalja, koje školuju planinske vodiče. Ovogodišnja letnja obuka je bila prva od osnivanja, koja nije bila pod rukovodstvom osnivača Službe vodiča Slobodana Gočmanca, koji je izveo i rukovodio sa 17 obuka.

PLANINARENJE

MOLDOVEANU

Grupa planinara iz **Beograda (Srbija)** otkrivala je lepote čudesne **Rumunije...**

Južni Karpati predstavljaju verovatno najlepši deo Karpata, a masiv Faragaš, dužine oko 50 km, skriveni je biser Rumunije. Sa brojnim vrhovima preko 2.000 m, preko 50 jezera, nepreglednim šumama predstavlja idealno mesto za sve zaljubljenike u prirodu, planinare i skijaše. Ukoliko se malo potrudite, otkriće vam svoje čari, idilične poglede sa vrhova, prastare mistične priče i legende. Rumunija ne prestaje da me zadivljuje lepotom svoje prirode, otkriva se uvek nova, nepregledna... i veoma dostupna.

U petak, 10. 7. u popodnevnom satima, krenuli smo put Rumunije i Karpata. Cilj je bio najviši vrh Rumunije, Moldoveanu

(2.544 m). Granicu smo prešli na graničnom prelazu Vatin i kroz Rumuniju se vozili cele noći. Do mesta Sambata de Jos stižemo u subotu 11. 7. oko tri sata izjutra.

Odspavali smo oko dva sata u kolima a zatim nastavili ka Sambata de Sus, koje je i poslednja tačka dokle se može doći kolima. Jutro je poprilično hladno. Sa

svim stvarima nastavljamo kroz predivnu četinarsku šumu, pored nebrojenih i vodom preobitih potoka. Ovaj deo Rumunije je najbogatiji vodom. Sa svih strana nešto curi, obušava se, kaplje, curka... Za sat vremena stižemo do planinarskog doma, Cabana Sambata, na 1.401 mnv. Dom je smešten u dolini između vrhova i prilično je skroman. Iako nismo imali rezervaciju, dobijamo sobu. Ostavljamo vreće za spavanje i višak stvari i krećemo na uspon. Realativno brzo, za dva sata smo izašli na greben, na oko 2.000 m. I tada shvatamo zašto se kaže da je uspon na Moldoveanu veoma težak. Tek što se popnemo se na neki vrh na grebenu visine preko 2.000 metara, sledi spuštanje i gubitak visine od par stotina metara u kotlinu, pa zatim opet uspon na sledeći vrh. I tako šest puta u jednom smeru. Jedanaest puta, tamo i natrag. To konstantno uspinjanje, a zatim gubitak visine utiče, ne samo fizički, već

i psihički. Čini se da nikad nema kraja. Ali, svaki napor ima i svoju nagradu. Otvaraju se neverovatni pogledi na venac Karpata, desetinama kilometara pravcem zapad-istok. Sve blista od nebrojenih vrhova, jezera, stoletnih šuma.

Nakon šest sati hoda jakim tempom, razvijamo zastavu PK „Balkan“ na vrhu Moldoveanu.

Pravimo pauzu od oko pola sata, fotografišemo se. Iako je leto, poprilično se razduvalo. Na vrhu je puno rumunskih planinara. Uglavnom su došli drugom, kraćim i lakšim smerovima. Putem kojim smo mi došli retko koga srećemo.

U povratku pauzu ne pravimo, te za pet sati stižemo u dom, prilično umorni. U toku gore-

doliranja prešli smo 21 km, sa usponom od preko 2.200 metara. Ispeli smo vrhove Slanina (2.268 mnv), Galasescu Mic (2.398 mnv), Galasescu Mare (2.470 mnv), Galbenele (2.436 mnv), Hartopul Ursulul (2.454 mnv), Visitea Mare (2.524) i naravno, Moldoveanu (2.544 mnv). Večeramo i gotovo momentalno tonemo u san.

U nedelju, 12. 7. ustajemo u 5,30. Pakujemo stvari i spuštamo se u dolinu. Nikome se ne napušta ova lepota, i ne ide kući... Ali, planiramo uskoro ponovo da dođemo!

Obilazimo Manastir, Brancoveanu. Podignut je 1657. godine i izgleda veličanstveno i raskošno. Velika je Svetinja, ne samo ovog

dela, već čitave Rumunije. Ogroman broj hodočasnika pristiže već od ranih jutarnjih sati, automobilima, kombijima i autobusima.

Nastavljamo vožnju ka mestu Bran, gde se nalazi istoimeni zamak. Poznat je po tome što je ovde boravio Vlad Cepeš, poznatiji kao Drakula. Samo mestašce Bran je toliko lepo uređeno, sa ogromnim brojem pansiona, restorančića, prodavnica suvenira, cveća i zečula, tako da imam osećaj da se nalazim negde u Alpima, a ne u Rumuniji. Doduše, ovaj deo Rumunije se i zove, Transilvanijski Alpi... Zahvaljujući Drakuli, i priči o vampirima, turizam cveta.

Turista iz celog sveta, ne zna im se broj... U redu za ulaznicu proveli smo oko pola sata. Inače, zamak Bran podigli su tevtonski vitezovi u 13. veku. Smešten je na steni i dominira čitavim krajem, a pogled na zamak iz daleka, kao i sa vrha zamka, spektakularan je.

Nakon Brana, odlazimo da obiđemo grad Brašov. Podignut je u 13. veku i ima šmek starih centralnoevropskih gradova -

Krakova, Bratislave... Pre nekoliko godina proglašen je za evropski prestonicu kulture. Nismo imali puno vremena, te smo obišli glavne znamenitosti, Trg Piata, Gradsku većnicu (podignutu 1420. godine), Crnu katedralu (najveća gotička građevina u ovom delu Evrope), a našli smo vremena i da malko zavirimo po prodavnicama planinarske opreme...

Grad je pun turista, zrači energijom i rado bi ovde ostali i nekoliko dana.. Ali, valja putovati natrag, Beograd je daleko... Opet celonoćna vožnja, sveukupno 1.300 km u oba smera... U Beograd stićemo oko dva izjutra. Par sati spavanja, pa na posao.

Vikend prebogat sadržajima, teško da je moglo još nesto da stane. A Moldoveanu je opravdao očekivanja, pa i daleko preko

toga. U pripremama za ekspedicije za visoke planine, često idemo na Rtanj koji prelazimo dva puta u danu. Međutim i Moldovianu itekako može da posluži za trening, osobito u zimskim uslovima. Veoma naporna tura koju preporučujem samo planinarima sa dobrom kondicijom. Ali oni koji izađu na ovaj vrh, biće bogato nagrađeni za sav trud.

VUK TUBIĆ, PK „BALKAN”

Moračke planine

Grupa od 12 planinara
iz **PK „Balkan“**
(Beograd, Srbija)
19. jula zaputila se put
Moračkih planina...

Moračke planine nalaze se u centralnom delu Crne Gore, pružaju se pravcem istok-severozapad. Sa zapada ih ograničava greben i visoravan Lola, sa jugozapada visoravan Lukavice sa imponantnim vrhovima Veliki i Mali Žurim, a na severu i severoistoku kanjon Morače. Najzačajniji vrhovi su Kapa Moračka, Žurimi, Stožac, a moračkim planinama pripadaju i Tali i Lola, kao i čitav niz manjih vrhova iznad 2.000 metara. Ovde se nalaze i dva jezera - Kapetanovo i Manito,

koja predstavljaju biser ovog kraja. Krenuli smo već oko 21 h, jer je sezona godišnjih odmora, i nismo znali kakva nas gužva očekuje na magistrali i graničnom prelazu.

Za divno čudo, magistrala je bila gotovo pusta, a na graničnom prelazu na Jabuci nije bilo žive duše, te za dvadesetak minuta ulazimo u Crnu Goru. Putujemo novim putem, preko Šavnika i Žabljaka. Jutro nas zatiče pred Nikšićem. Nakon celonoćne vožnje, protežemo se, doručujemo i pijemo kafu u Nikšiću. Posle okrepe, nastavljamo ka Župi Nikšićkoj i Moračkim planinama. Udaljene su oko 30 kilometara od Nikšića, ali put nije u sjajnom izdanju, pa se vožnja proteže na skoro sat vremena. Kombi ostavljamo na Bojovića Barama, podno Žurima. Iz prostrane pašnjačke zaravni,

Žurimi se uzdižu kao ostrva iz nekih fantazijskih svetova. Naročito Mali Žurim pleni svojom stamenošću i snagom šiljatih vrhova, tako da je teško odvojiti pogled od njega. Prepakujemo stvari, višak ostavljamo u kombiju i krećemo na uspon. Odlučujemo se prvo za uspon na Veliki Žurim (2.033 mnv). Iako je viši od Malog, pristupačniji je i lakši za uspon, pa smo prvo njega odabrali za zagrevanje.

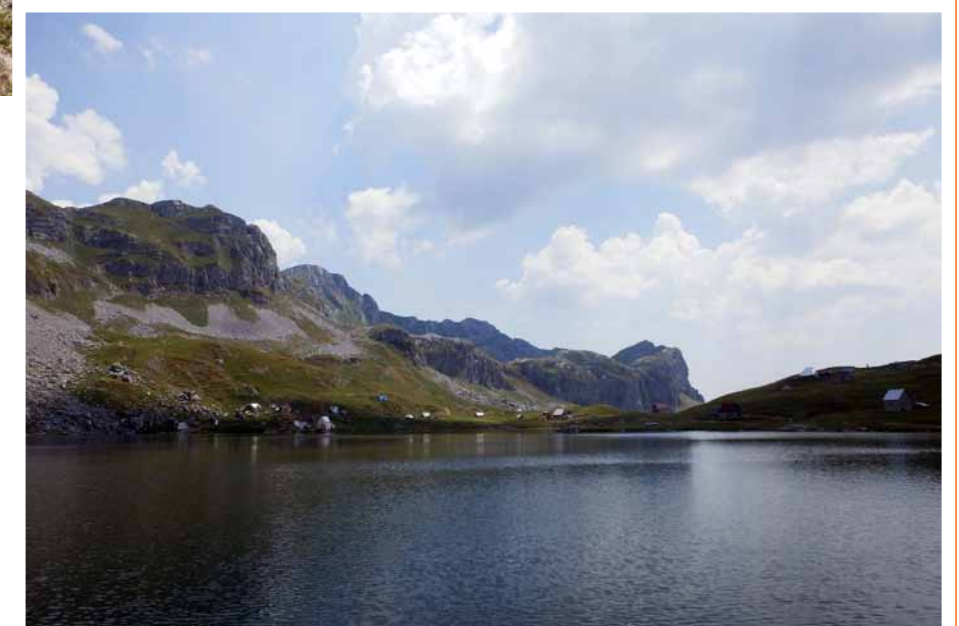

Na Moračkim planinama nema obeleženih i markiranih planinarskih staza, te se uspon vrši tako što tražimo najpogodnije mesto za prolazak.

Mnogo je toplije nego što sam očekivao. U Beogradu je pakleno ovih dana, ali čini mi se da je temperatura ovde na planini samo nekoliko stepeni niža. Pogotovo što su Moračke planine gole, gotovo bez ijednog drveta.

Ulazimo u katun između Žurima, a zatim birajući pristupačnije police i površi, lagano napredujemo ka vrhu. Čuli smo od ljudi koje smo sreli na katunu da je prethodnog dana bila nepogoda, sa jakim gradom. To i nije čudno, uz ovakve temperature i isparavanje, vreme na planinama u popodnevnom satima može biti itekako nestabilno. U prilog tome, između stena nalazimo pune šake leda, veličine manjeg lešnika. Razmišljam koliko li je to juče padalo, kad se led i danas održao.

Za oko dva i po sata izlazimo na Veliki Žurim. Trava je visoka, počela je već da žuti. Zrikavci pevaju. Letnja idila. Puca pogled na Durmitor,

Maganik... Odmaranje, fotografisanje. Nažalost, u kutiji na vrhu pečata nema. Vidim da počinju da se skupljaju oblaci. Za sada su beličasti, ali za par sati iz njih može da se izlije pravi potop. Spuštamo se istim putem, a zatim pravimo uspon na Mali Žurim (1.965 mnv). Iako iz daleka izgleda eksponiranije, iz blizine se vidi reljefnost i staza kojom se može izaći na vrh. Nismo postavljali osiguranje, ali smo one manje iskusne jednog po jednog izveli uz

detalj u steni. Na vrhu zadržavanje od desetak minuta, nebo već jasno postaje sve tamnije. Voleo bih kad bi uspeali da se dočepamo Kapetanovog jezera, suvi...

Za spuštanje biramo put drugom stranom, čisto da bude interesantnije. Ulazimo u sipar. Možda nismo značajno skratili silazak, ali lepo je proći i drugom stranom planine. Kod kombija se delimo u dve grupe. Veći deo se kombijem prebacio do jezera, žele što

ranije da se raskomote i osveže u jezeru. Nekolicina koju su i dalje svrbeli tabani i kojim nije bilo dosta pešačenja, nastavlja još sedam kilometara preko pašnjaka a zatim makadamskim drumom. Uz put prolazimo pored predivne kamene Crkve posvećene Sv. Iliji... Pre nekoliko godina, kad sam poslednji put bio ovde, upoznao sam jednog momka iz Podgorice. Tada mi je ispričao da je sanjao da u ovom kršu podigne restoran i prenočište. Tada su mu se prijatelji i porodica podsmevali zbog sna, govorili da se ne bavi glupostima i da ne baca novac... U međuvremenu, vidim da

je podignut objekat, oblika osmogaone kupe. Sazidan na kamenu, od drveta, u potpunosti se uklapa u okruženje. Ima i simboličan naziv „Moj san“. Naježio sam se kad sam video. Ako je čovek dovoljno uporan i veruje u svoju viziju, nema toga što ne može da uradi...

Počinje ozbiljno da grmi, u pravcu Nikšića vidim da već pada. Ubrzavamo koliko god možemo. Na Kapetanovo jezero stižemo uz prve kapi kiše. Našoj sreći nikad kraja.

Jezero je nastalo kao rezultat ledničke aktivnosti, i smešteno na 1.678 metara, sa čistom, plavom vodom dubine do 35 metara, pred-

stavlja omiljeno mesto za planinare, ribolovce i izletnike. Ime je dobilo po kapetanu Mušoviću, za koga se veruje da je ovde imao katun i da je ovde često boravio, uživajući u lepotama ovoga kraja.

Domaćin nas smešta u zajednički objekat na sprat, sa dvanaest ležajeva. Ostatak večeri provodimo u druženju i dogovaranju za naredni dan.

U nedelju 21. jula ustajemo pre šest sati. Domaćini su već spremili doručak, te na uspon polazimo oko sedam sati. Mislim da je još toplije nego juče. Teško se diše, znojimo se i svako malo pijemo vodu, a još

je rano jutro. Put koji vodi na Kapu Moračku liči na scenografiju za neki srednjovekovni film - zeleni pašnjaci koji prekrivaju reliktno kamenje, negde razbacano bez reda, ponegde kao da je postavljeno u pravilnim nizovima... Kao da se nalazim u Irskoj...

Za malo manje od tri sata smo na vrhu Kape Moračke (2.226 mnv). Pogled je još spektakularniji nego juče. Duboki useci i kanjoni pokazuju svu veličanstvenost Moračkih planina. Iako su manje poznate, u odnosu na svoje starije sestre - Prokletije, Durmitor, Komove, nisu manje lepe. Kombinacija pitomosti pašnjaka, ve-

likih prostranstava nalik na kamenom more, i impozantnih vrhova, učiniće da se odmah zaljubite u Moračke planine i da im se uvek rado vraćate. Ponovna fotografisanja, grupna i pojedinačna. Energija Moračkih planina nas je sve napunila. Nikom se ne kreće natrag. Lagano, prečkajući spuštamo se u kotlinu i vraćamo na jezero. Bilo je vremena za još jedno kupanje i krećemo natrag oko 14 sati. Kratko je vreme, samo vikend, za ovakvu lepotu. Tu je niz vrhova koje nismo ni dotakli, Stožac, Zagradac, Manito jezero...

U povratku pauziramo na Đurđevića Tari. Masa turista dolazi

da odmori, prošetati i fotografirati se iznad vrtoglavog kanjona. Počinje i kratak pljusak, isto kao i juče.

Obilazimo i Manastir Mileševu kod Prijepolja i divimo se Belom Anđelu i njegovoj neprolaznoj, vanvremenskoj lepoti i mistici...

U povratku na magistralu prava letnja gužva. U Beograd stižemo kasno, iza ponoći. Kratko je vreme za odmor za one koji rade ujutro. Ali lepota, energija i snaga koju smo doneli sa Moračkih planina, biće dovoljne da nas energizuju narednih dana.

VUK TUBIĆ
PK „BALKAN“

BOBIJA

Trkama na **Bobiji** spuštana zavesa na premijernu sezonu **Skyrunning lige Srbije...**

FOTO: MILOŠ MILENKOVIĆ, MILAN KOPČOK

Čini se da na lepšoj lokaciji i boljoj stazi nije mogla da se održi poslednja trka u sezoni 2015. i da su organizatori doneli pravu odluku odabравši Ljuboviju i planinu Bobiju za sky trail na 25 km i ultra sky marathon na 56 km.

Svako ko se zaputi u predivne predele Zapadne Srbije, neće se pokajati, pa tako ni Srpska skyrunning asocijacija nije pogrešila što je upravo ovaj deo izabrala za „konačni obračun“ u ligi i poslednju, osmu trku, u 2015. godini.

Za kraj uspešne sezone, takmičari su imali priliku da uživaju u netaknutim, ali vrlo izazovnim predelima.

Posednu draž događaju dale su tri najčistije reke regiona - Drina, Tribuća i Trešnjica. Učesnici obe trke nisu ostali uskraćeni za čarobne poglede i vidike. Uprkos velikim naporima i izazovima na obe distance, trkači su tokom cele staze prolazili i susretali se sa fantastičnim predelima. Kanjoni, useci, vodopadi, vidikovci, magične četinarske i listopadne šume smenjivali su se duž staze.

Trka na 25 km podrazumevala je 1.580 metara uspona i 600 metara spusta, a na 56 km - 3.000 uspona i 2.000 spusta.

Start obe trke bio je 19. septembra, u osam sati, u centru Ljubovije. Prva tri kilometra išlo se kroz grad -

asfaltom, što znači da je tempo od samog početka bio jak. Posle asfalta, prelazi se u šumski ambijent i kreće se uzbrdo. Polako se masa trkača rasporedila - najbrži su već „odmaglili“ dosta napred, poneki taktičari su odredili svoj tempo i pripremali se za kasnije, zahtevnije delove staze, dok su neki polagano krenuli u šetnju.

Staza za obe trke bila je ista do 18. kilometra, gde je trkače čekalo raskršće i putevi su im se razdvajali. Prvi kontrolni punkt bio je na osmom kilometru „Vidikovac Nemić“. Učesnici su tu mogli da se osveže vodom i da obavezno čekiraju evidencioni karton. Do tamo je staza uglavnom išla uzbrdo, prošarana šumom i naravno, sa pogledima, koji prikazuju svu lepotu Zapadne Srbije.

Do 18. kilometra, put je kombinacija blagih uspona i spustova, da bi se konačno došlo do drugog kontrolnog punkta „Četinarsko raskršće“. Tu su za takmičare bile spremne voda i okrepa, ali i razdvajanje staza - levo (sever, Prisedo) su krenuli trkači na 25 km, dok je put za

56 km podrazumevao skretanje desno (jug, pogled na omegu Drine).

Posle malog odmora, učesnike na kraćoj distanci čekao je jedan deo spusta i posle toga najteži deo trke, jak uspon u prva dva, tri kilometra, koji može da se meri sa ozbiljnim „Vertikalnim kilometrom“. Sunce je do tada već ozbiljno upeklo i pred trkačima je bio ozbiljan posao. I to se, međutim, preživeli, pa posle bude sve lakše. Zna se da ste prešli najkraću i najatraktivniju stazu koja vodi do vrha Torničke Bobije. Tu je i bio cilj, kod Šumske kuće. Limit za ovu deonicu bio je pet i po sati. Učesnici kraće trke završili su svoj zadatak, ali to nije bio slučaj sa takmičarima na dužoj.

Oni su posle „Četinarskog raskršća“ krenuli ka trećoj kontrolnoj tački „Đački punkt“ koji se nalazi na 33. kilometru. Na tom delu staze čekalo ih je pravo bogatstvo prirode i dragoceno iskustvo. Prošli su pored mesta sa koga se pruža najbolji pogled na omegu Drine. Posle

toga su išli do zaseoka Zabrdje, gde su se spuštali u kanjon Trešnjice, najlepši u ovoj regiji. Kretali su se stazom poznatom kao „Đačka staza“, koju su đaci iz okolnih sela koristili za odlazak u školu. Jedan od zaštitnih znakova ovog dela jeste i beloglavi sup. Prolazeći kroz Specijalni rezervat prirode „Kanjon Trešnjice“, koji je, između ostalog, poznat po strmim odsecima, netaknutom prirodom i ukrštanjem sa rekam i kanjonom Tribuće. Takođe, to je dom i 24 para ove prelepe ptice.

Sledi kontrolna tačka broj 4 - „Šumska kuća“ na 41. kilometru i put se nastavlja preko Rudnika nadole. Na redu je zatim krug oko Bobije do kontrolnog punkta 5 (Prisedo na 51. km) i, kao i učesnike na 25 km, takmičare na 56 km čekao je jak vertikalni uspon na Torničku Bobiju i konačno dolazak na cilj kod Šumske kuće. Limit na ultra sky maratonu bio je šest sati i 45 minuta na kontrolnoj tački 3 (14:45), 8:20 na četvrtoj (16:20) i na petoj 10 sati (18:00).

Najlepše za kraj... Tako bi možda većina učesnika opisala ove trke na Bobiji. Predivna netaknuta priroda, odlična staza i još bolja konkurencija... I to je sve što je potrebno.

Okršaji na Bobiji doneli su i konačan poredak u ukupnom plasmanu Srpske skyrunning lige za sezonu 2015. U muškoj konkurenciji najbolji je Kristijan Stošić, dok je ta titula u ženskoj pripala Neli Lazarević.

Kristijan je na Bobiji učestvovao u trci na 25 km i bio ubedljivo najbrži rezultatom 2 sata i 3 minuta, dok je Nela na dužoj deonici zauzela treće mesto ostvarivši vreme od 9 sati i 11 minuta.

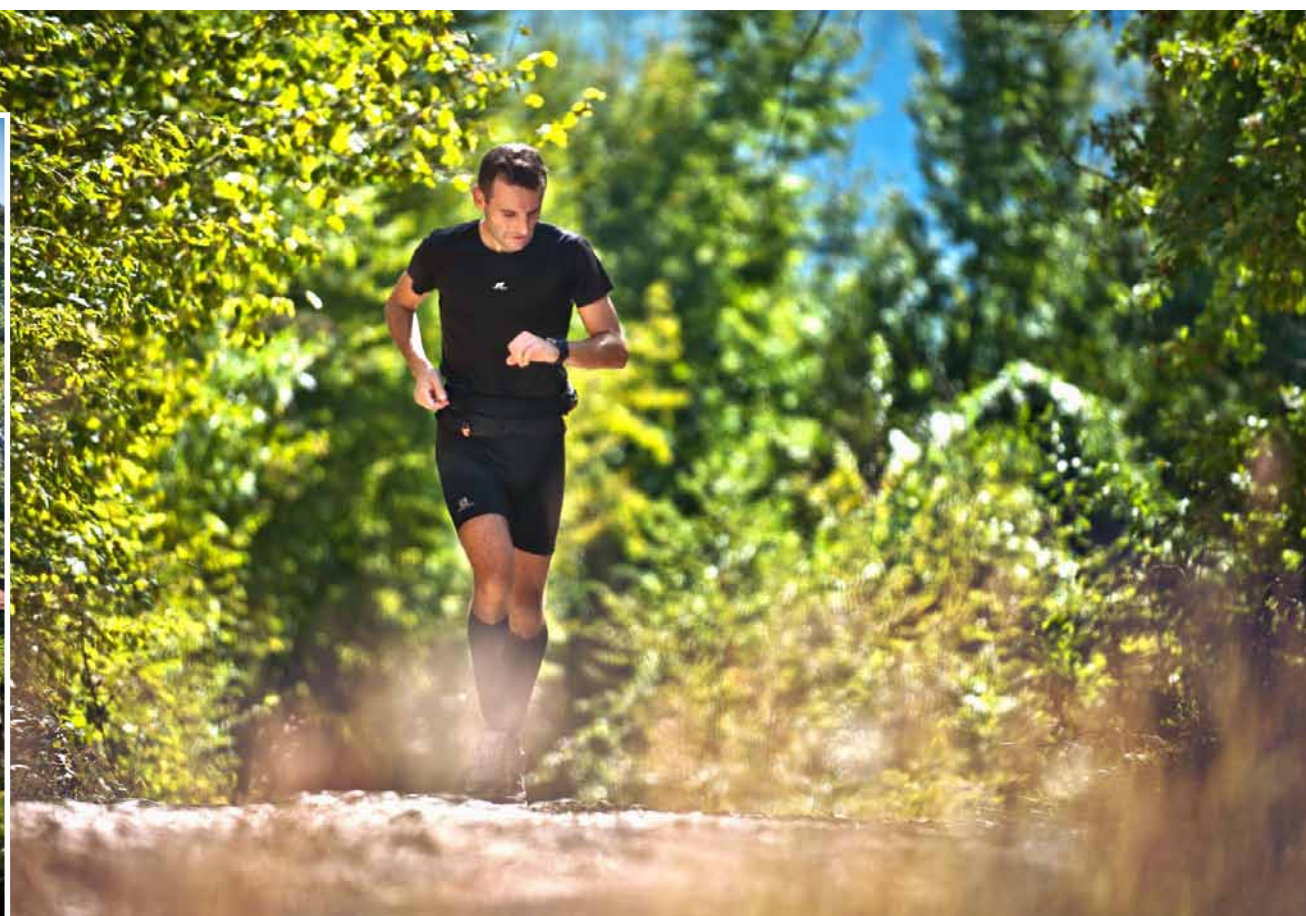
INFO

Trku je organizovala Skyrunning asocijacija Srbija u saradnji sa Opštinom Ljubovija, Kancelarijom za mlade i Turističkom organizacijom Ljubovija. Organizatori su iskoristili priliku i da se zahvale svim volonterima, lokalnom stanovništvu, Etno selu „Vrhpolje“, Planinarskom domu na Torniku, Šumskoj kući na Bobiji na podršci i pomoći u organizaciji događaja. Pobjednici lige za 2015. godinu su **Kristijan Stošić** i **Nela Lazarević**.

Iza Stošića, kao drugoplasirani, našao se Marjan Bonev iz Makedonije, koji je na cilj stigao posle 2 sata i 26 minuta, dok je treće mesto pripalo Vladimiru Rilingu, kome je bilo potrebno 2 sata i 41 minut. Prva među damama bila je Slađana Jovanović (3 sata i 10 minuta), drugoplasirana je bila Ana Milosavljević (3 sata i 34 minuta), dok je treća pozicija bila rezervisana za Du-bravku Šešliju (3 sata i 38 minuta).

Izazov dug 56 km najbrže je prešao Bojan Dulejan iz Beograda (5 sati i 55 minuta), dok su za njim kroz cilj protrčali Milovan Milić iz Niša (6 sati i 23 minuta) i Nenad Živković iz Kruševca (6 sati i 32 minuta). Najbrža u ženskoj kategoriji bila je Sofija Arapović, kojoj je trebalo 7 sati i 47 minuta, dok je drugo mesto zauzela Jelena Filipović (8 sati i 7 minuta).

KRISTINA BUGARSKI

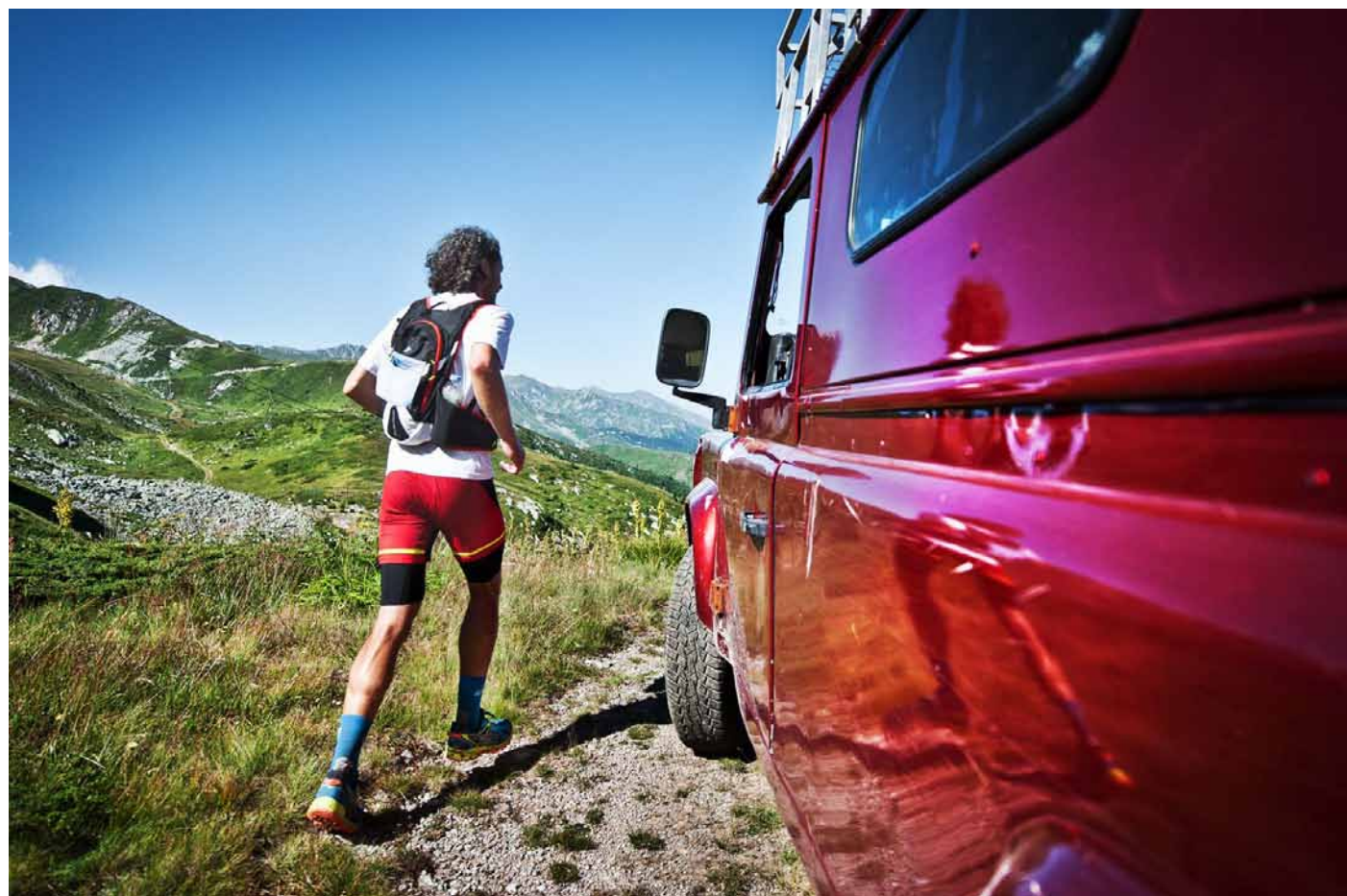

Šar planina

Na Šar planini 2. avgusta održan najteži
skyrace u okviru **Skyrunning lige Srbije...**

Više od 70 trkača startovalo je na trci na 33,5 km sa 2.450 metara uspona, a svega njih 32 je stiglo na cilj u vremenskom limitu, što samo dokazuje koliko je staza na Šar planini bila izuzetno zahtevna.

Bila je ovo ujedno i prva prekogranična trka na prostorima bivše Jugoslavije, na graničnom prostoru Kosova i Makedonije. Svakako, trka koja će svim učesnicima i onima koji su na bilo koji način bili deo događaja, ostati dugo urezana u sećanje.

Start je bio u selu Štrpce na Kosovu, a cilj u Starom selu sa makedonske strane Šar planine. Jedinstvena trka, u najmanju ruku. Početak trke bio je zakazan za osam časova u subotu, 2. avgusta iz centra Štrpca (800 mnv). Pred trkačima su bile četiri

kontrolne tačke, ali što je važnije, bilo je potrebno stići do njih u određenom vremenskom limitu. Vremenski limit za celu trku bio je šest sati i 30 minuta - znači do 14,30. Prvo overavanje bilo je kod Ski centra „Brezovica“ (1.720 mnv), a prvi limit na sledećoj kontroli na vrhu Piribreg na 2.524 metara nadmorske visine (najviša tačka trk), gde je bilo potrebno da se stigne za tri i po sata (do 11 časova). Kontrolni punkt broj 3 bio je na sedlu pod Ljubotonom (2.499 mnv) i podrazumevao je vremenski limit od pet sati (do 13 časova). Četvrta etapa završavala se kod planinarskog doma „Ljuboten“ (1.640 mnv) i potom je usledio put ka cilju u Starom selu, gde je limit bio do 14,30.

Svakome ko je uspeo da završi trku i prevali

ovakvu stazu od 33,5 km treba aplaudirati. A pobednicima u obe kategorije i skinuti kapu. U muškoj konkurenciji pobedio je Makedonac

Marjan Bonev, koji je na cilj stigao za neverovatna četiri sata i 30 minuta. Samo tri minuta posle, stigao je Nenad Živković iz Srbije, dok je treće mesto zauzeo Duško Momić iz Srbije rezultatom četiri sata i 37 minuta.

Samo tri dame su završile trku u predviđenom limitu. Pobedila je Marina Nikolić iz Srbije, koja je na cilj stigla posle šest sati i 25 minuta. Vedrana Jerić Miloš iz Hrvatske bila je drugoplasirana (šest

sati i 39 minuta), dok je treće mesto zauzela Ana Milosavljević iz Srbije (šest sati i 45 minuta).

Trku su organizovali NGO „Beli vuk“, Štrpce, Kosovo, TREX Makedonija i Skyrunning asocijacija Srbije. Pored glavnih organizatora trke, aktivno su učestvovali i pokrovitelji kao i suorganizatori: USAID-SBEP Skoplje, Kosovo, opštine Jegunovce i Štrpce, Ministarstvo za sport, kao i Ministarstvo za povratak Kosova.

Da bi se najverodostojnije prikazalo koliko je ustvari ovo bila teška i zahtevna trka, najbolje je pročitati utiske pobednika šarplaninskog skyrace-a.

Marjan Bonev

NAJLEPŠA TRKA U MOM ŽIVOTU

Prema rečima Makedonca Marjana Boneva, za trijumf na ovom događaju bili su potrebni iskustvo, snaga u nogama, pristojna trkačka brzina, dobra tehnika spuštanja i najbitnije od svega, dobra strategija.

BREZOVICA

- Osim prve komponente, veoma bitne, ostale sam dobro pripremio nekoliko sedmica pre trke.

Startovao sam, kao i obično, malo brže od planiranog.

Vodio sam prvih 400, 500 metara i onda sam osetio da mi ranac postaje pomalo težak, zbog svih obaveznih stvari koje je bilo potrebno nositi. Nenad je preuzeo vođstvo i ja sam ga pratio sa nekih 30 - 50 metara zaostatka. Iskoristio sam hodajući tempo na strmom usponu da uzmem prvi gel. Do prve kontrolne tačke sam stigao za jedan sat, jedan minut i 28 sekundi.

PIRIBREG

- Na delu od Brezovice do Piribrega preuzeo sam vođstvo od Nenada. Posle 15,8 kilometra i dva sata stigao sam do druge kontrolne tačke. Tu sam popio cedevitu, koka-kolu i vodu. Nisam ništa jeo. Kada sam krenuo ka Ljubotenu uzeo sam drugi gel. Malo kasnije sam osetio i prve grčeve.

SEDLO POD LJUBOTENOM

- Na putu ka Ljubotenu na nekoliko minuta sam izgubio iz vida markacije, pošto je magla počela da se diže. Ubrzo sam ih ponovo našao, ali sam morao da trčim levo od njih, kako bih izbegao dva šarplaninca, koja su lajala i trčala ka meni, štiteći stado ovaca. Video sam i čobanina, tako da se nisam plašio pasa, ali sam ipak želeo da izbegnem stajanje i gubljenje vremena. Posle dva sata i 58 minuta došao sam do trećeg kontrolnog punkta. Tu sam iskoristio priliku da se istegnem, pre polaska na najstrijmiji deo trke, penjanje vrha Ljuboten. Usledila je prava bitka sa siparom i klizavom stazom, kao i sa grčevima. Bilo mi je potrebno 29 minuta za 1,1 km i 340 metara uspona da bih stigao do vrha.

PLANINARSKI DOM „LJUBOTEN“

- Popevši vrh nije značilo i kraj trke. Usledio je, za mene, najteži deo – 3,7 kilometra spuštanja. Išao sam veoma pažljivo i sporo, a zbog grčeva sam morao da stajem dva puta po 30 sekundi, kako bih se istegao. Na putu do dole, prešao me je Dušan, pa su i on i Nenad su bili skoro minut ispred mene. Ova 3,7 kilometra i 850 metara spusta prešao sam za 33 minuta. Kada sam stigao do planinarskog doma osetio sam veliko olakšanje. Osećao sam se jakim, sa dosta energije i krenuo sam na poslednjih 7,3 kilometra spusta.

STARO SELO

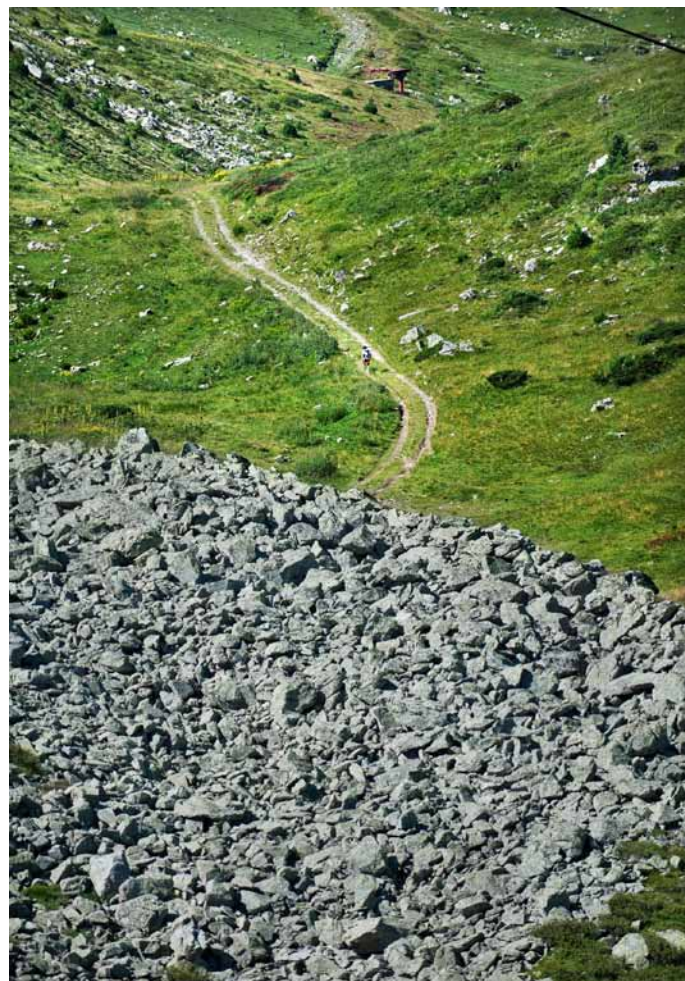
- S obzirom na to da ja nisam morao da dopunim flašice

vodom, a Dušan jeste - prešao sam ga, a Nenad je sada bio nekih 300 metara ispred mene. Pažljivo koračanje i bez kočenja - to je bila strategija za spuštanje. I dao sam gas. Već posle jednog minuta bio sam korak iza Nenada. Prava bitka se odvijala u sledeća 3,5 kilometra u kojoj sam ja pobedio i napravio razliku od skoro tri minuta prednosti.

Trčao sam najbrže što sam mogao i došao sam do poslednjih 100 metara na ravnom i sprintao sam do cilja. Bio je to proketo dobar osećaj! Kraj trke! Poslednji deo od 7,3 km sa 70 m uspona i 900 m spusta prešao sam za 29 minuta.

Ovo je bila najluđa, najteža i tehnički najzahtevnija, najlepša trka u mom životu do sada!

Marina Nikolić

UŽIVANJE JE BILO SAVLADATI TAKVE PROTIVNIKE

Kako je istakla Marina Nikolić, za nju je šarplaninski skyrace trebalo da bude odličan trening sa dobrim usponom, uživanje u predelima Šar planine, bez namere da se takmiči.

BREZOVICA

- Među mnogobrojnim takmičarima i ja, nasmejana, stadoh na tu startnu liniju sa željom da dam svoj maksimum. Naravno, već na prvom usponu, kilometar posle starta, duša mi je bila u nosu, što bi rekli i pitala sam se što se bolje ne bavim planinarenjem. A onda, provrtim malo glavu levo-desno, shvatim da me okružuju samo trava, drveće, vedro nebo i prijatelji trkači... I adrenalin opet skoči. Kroz te šumice, do vrhova, zamisliš se, noge same prave korak po korak napred, nisi ni svestan koliko ti je teško. A onda već stigneš do Brezovice, volonteri dobace po koju reč podrške, nešto gricneš, osvežiš se sokom - i može dalje.

PIRIBREG

- Sećam se grupe starijih meštana i jednog dekice koji pred uspon na Piribreg viče: „Cepaj, lepoјče!“. Ja onda stisnuh zube, šta ću, imam navijače i bez daha krenuh tom uskom

stazom od Brezovice uzbrdo. A usponu nikad kraja... Taman vidim neki spust, dođem do daha, a staza opet potera u brda. Na sve, tu mi se prosula sva voda iz bidona. Ali, lepa nam je Šara, potoci na sve strane. Onaj Piribreg je surov. Tu mi reče neko da trka tek počinje i još uvek imam vremena da stignem prvu. Ja bih samo sela. Kakvo sedenje, trči, na trci si!

SEDLO POD LJUBOTENOM

- Od Piribrega do Ljubotena sam trčala koliko me noge nose. Očekivani oblaci su sakrili pogled na Šaru, namršilo se, sunca nigde i konačno je moglo da se diše, ali nažalost, ne i uživa u pogledu. Sedlo pod Ljubotenom i pogled na taj strašni vrh. Da li je moguće da staza ide tuda!? Tamo gore!? Od tolikog šoka što treba da se popnem uz „zid“ i što su mi volonteri rekli da sam prva dama, zaboravila sam da sipam vodu.

PLANINARSKI DOM „LJUBOTEN“

- Veranje uz Ljuboten mi je tako teško palo, da sam sa pola puta htela da se vratim u podnožje. Sunce opet zapržilo situaciju, ja bez vode, a četvotonoške se pentram dok kamenje ispod nogu leti. Vodeeeee! Sreća moja pa je odnekud naišao fotograf, podelio svoje zalihe sa mnom, a na vrhu dobri volonteri svoje. To je to, popela sam sve vrhove!

STARO SELO

- Posle Ljubotena, ostao je samo spust. A na spustu trava, a u travi kamenje. I hajde ti sad potrči, a da ne slomiš noge! Sa kamena na kamen, pa malo kroz travu, gledam samo gde da zgazim, a da ne izvrnem zglobove. Ne volim ja one opake uspone... Ali, ako biram između ovakvog spusta i tog strmog uspona, daj mi da se uzverem na vrh.

Prođe i tih par kilometara kamenitog spusta, ostade još sedam kilometara makadama do cilja, nizbrdo. Ko bi rekao da će od cele staze taj deo najteže da mi padne. Trči - stani, trči - stani... Kroz šumu, pored ponekog potocića, makadamom, nikad da stignem do Starog sela. Već je 13 časova, sunce je najjače - nema hlada, nema spasa...

Dotrčala sam nekako do cilja, kao prva. Ogroman aplauz meštana, ogroman aplauz organizatora i ostalih trkača koji su već završili, čestitke, a ja ne mogu da verujem da je konačno gotovo. Samo 33,5 km, a kao da sam prešla 100. Šaru smo možda svi potcenili kao trkačkog neprijatelja, misleći da su staze pitome i blage. Kad se tu doda i vrelo dan koji nismo očekivali - jako smo se namučili. Kada se utisci saberu, uživanje je bilo savladati takve protivnike.

KRISTINA BUGARSKI

Avala ponovo u „crvenom”

JACANJE KAPACITETA ŽENA

U OBLASTIMA SPASAVANJA I PRUŽANJA POMOĆI, ZA ODGOVOR NA VANREDNE SITUACIJE

Pripadnici GSS 19. septembra na Avali započeli obuku prve grupe žena u oblastima spasavanja i pružanja pomoći u vanrednim situacijama...

Gorska služba spasavanja Srbije je u okviru projekta „Unapređena vitalnost za odgovor na vanredne situacije” 19. septembra na Avali započela obuku prve grupe žena na temu „Jačanje kapaciteta žena, u oblastima spasavanja i pružanja pomoći, za odgovor na vanredne situacije”.

Projekat se realizuje uz podršku Programa Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) i Vlade Japana uz saradnju sa Kancelarijom za pomoć i obnovu

poplavljenih područja. Nedovoljna edukacija i obučenos stanovništva za reagovanje u vanrednim situacijama jedan su od glavnih problema sa kojima se suočila naša država tokom prošlogodišnjih poplava u maju. U

cilju podizanja kapaciteta obučenosti, pre svega žena, instruktori Gorske službe spasavanja Srbije će tokom šest radnih vikenda u periodu septembar-novembar sprovesti obuku 26 žena iz područja zahvaćenih poplavama.

Polaznice obuke steći će potrebna znanja iz oblasti orijentacije, izvođenja pretraga, pružanja prve pomoći, opasnostima, osnovama transporta i komunikacije na terenu, čime će biti osposobljene da pravovremeno i adekvatno reaguju u kritičnim situacijama i angažuju se kao donosioci odluka u izradi planova za smanjenje rizika od katastrofa, politika i programa.

Povodom početka obuke organizovana je konferencija za medije, održana u petak, 18. septembra, u domu „Čarapičev brest” na Avali. Prisutnima su

se obratili predstavnici Gorske službe spasavanja Srbije, Sektora za vanredne situacije, UNDP-a, kao i jedna od polaznica obuke. Ukazano je na neo-

phodnost bržeg, boljeg i adekvatnijeg uključenja žena za reakciju u kriznim situacijama. Osim toga, dobro pripremljene žene mogu se kasnije u svojoj zajednici uključiti u ono što je mnogo važnije, a to je planiranje i razvoj jednog aktivnijeg i dobro organizovanog sistema reagovanja u kriznim situacijama.

Prema rečima Marka Čalije, načelnika GSS Srbije, po svim analizama u svetu mnogo je bolje ulagati u prevenciju i odbranu od katastrofa nego kasnije sanirati posledice: „Tokom prošlogodišnjih majskih poplava preko 60 % svih naših intervencija činile su

evakuacije žena i dece. Kada se govori o ugroženim kategorijama obično se tu svrstavaju žene, deca, stara i bolesna lica. Žene su, međutim, nepravredno svrstane u tu kategoriju zato što imaju kapacitet da adekvatno odgovore u kriznim situacijama, kako tokom, tako i nakon njih prilikom saniranja posledica. Jačanje kapaciteta žena će dovesti do toga da i otklanjanje posledica bude efikasnije“.

Kako je tokom izlaganja navedeno, kroz ovaj projekat Gorska služba spasavanja Srbije će, za početak, obučiti i edukovati jedan deo ženske populacije u Srbiji. Sve one će na kraju obuke biti spo-

sobne da prepoznaju rizike, da mogu da se snađu u kriznim situacijama, da pravovremeno reaguju, što će, u krajnjem slučaju, uticati na smanjenje posledica broja žrtava elementarnih katastrofa.

UNDP je, kao agencija Ujedinjenih nacija, pitanje spremnosti na katastrofe i vanredne situacije uvela pre više od 20 godina. Pod okriljem Ujedinjenih nacija nastale su mnoge specijalizovane organizacije koje se bave tematikom sprečavanja i smanjenja rizika od katastrofa. Žarko Petrović, portfolio menadžer UNDP-a je naglasio da se ova organizacija u Srbiji zajedno sa donatorima, Vladom Japana,

posvetila uključivanju rodne komponente u sve aspekte borbe protiv elementarnih nepogoda, katastrofa i vanrednih situacija jer je to nešto što pogađa sve u državi, ali ne pogađa jednako. „Žene su jedna od najugroženijih kategorija i zbog toga je važno da one aktivno učestvuju u svim aspektima prevencije, reagovanja i obnove posle katastrofa. Nadamo se da će se promocijom ove aktivnosti i projekta doprineti podizanju sveukupne svesti i nivoa razumevanja svih aktera u sistemu zaštite i spasavanja, ali i šireg društva.“

Gorske službe spasavanja Srbije. Tokom prvog vik-

enda prva grupa žena stekla je znanje iz pružanja prve pomoći

Nakon održane konferencije za medije, sa obukom na Avali krenula je prva grupa od 12 žena. Obuka koju će one proći delom se oslanja na obuku koju prolaze i polaznici osnovnog kursa. Tokom dva dana instruktori GSS Srbije, članovi medicinskog tima, na teorijskim predavanjima, a pre svega radom na terenu, preneli su devojkama osnovna znanja iz pružanja prve pomoći, kako bi

kasnije, u svojim sredinama, do trenutka dolaska spasilačkih ekipa bile u mogućnosti da pomognu svojim ukućanima, komšijama, lokalnoj zajednici... Orijentacija u prostoru, osnovi izvođenja pretraga i komunikacije na terenu su samo neki od segmenata obuke koje će polaznice proći do kraja projekta. Predavanjima i vežbama na terenu radiće se na jačanju timskog duha i saradnje neophodne za uspešnost svake spasilačke akcije. Obuka će biti nastavljena u oktobru na Rajcu. ■

EuroBirdwatch15

3-4. oktobar 2015.

Pripremite se polećemo!
Uživajte u jesenjoj seobi ptica sa
Društvom za zaštitu i proučavanje ptica Srbije

Više informacija na www.facebook.com/pticesrbije

Ne plašite se MRAKA

Uspešno završena prva **Košutnjak
nightmare race (Beograd, Srbija)**...

REZULTATI TRKE

UKUPAN PLASMAN

Muška konkurencija

1. Milan Ivić (Srbija) 24:15
2. Arnaud Humbert (Francuska) 26:05
3. Mihajlo Jovanović (Srbija) 27:00

Ženska konkurencija

1. Ana Milosavljević (Srbija) 32:51
2. Ana Žikić (Srbija) 33:25
3. Ljubica Velimorović (Srbija) 37:20

Zahvaljujemo se svim takmičarima koji su nas podržali i obezbedili fond nagrada, restoranu „Aleksandar klub“, „Magic Mapu“ i prodavnici planinarske opreme „Outdoor shop“.

Košutnjak nightmare race, prva trka ovakvog tipa u Beogradu, održana je 12. septembra, a učestvovala je odabrana ekipa ljudi koja je odustala od komercijalnih trka koje su bile najavljene tog vikenda.

Start trke je bio u 21 h na ski stazi („Aleksandar klub“) odakle se prostire fenomenalan pogled na novi most i reku. Mrak je polako počeo da pada, a sa njime i dolazak

prvih takmičara koji su se uz laganu muziku istezali i pripremali za trku.

Uskoro su svi bili spremni i čekali start. Čeone lampe koje su svetlele kako su takmičari odmicali od starta delovale su kao svici koji jure da uđu u šumu. Dok je kod organizatora i neolicini prisutnih na startu mamila osmehe, većina gostiju ski kluba su u čudu gledali svetla

koja se kreću šumom.

Posebna draž trke bila je to što učesnici nisu znali šta ih očekuje na stazi - osim mraka, šume i zemljanog terena. Staza je bila perfektno obeležena fluo markacijama, tako da su učesnici imali utisak kao da idu kroz tunel jer su reflektujuće trake bile na svakih pet metara i uvodnice za skretanje.

Staza nije bila toliko zahtevna. Bilo je tri uspona od kojih je najveći bio na cilju gde je ujedno bio i start.

Na startu je bio 41 takmičar, i svi su uspešno završili stazu dugu 5,1 km. Najbolje vreme postigao je učesnik Milan Ivić, koji je istrčao stazu za fenomenalnih 24,15 minuta, dok je u konkurenciji žena najbolja bila Ana Milosavljević sa 32,51 minuta. ■

In honor of my donor

Pohodom do „pečurke” na **Tupižnici** (Srbija) planinari su odali počast jednom plemenitom činu i podsetili na važnost donorstva...

Uspón „In honor of my donor“ održao se 12. septembra na planini Tupižnici kod Knjaževca. Okupljanje planinara i ljudi koji su na uspon došli i bez planinarskog iskustva, ali sa željom da oda-ju počast Sandrinom donoru, počelo je već u osam sati sa prvim gostima iz Majdanpeka, iz Planinarskog udruženja „Starica“. I dok su i ostali gosti iz planinarskih društava pristizali, na Domu su tek kačene cirađe i na stolu ređale majice sa logom uspona (od kojih je sav prihod uplaćen udruženju za cističnu fibrozu Srbije). Ljudi su ulazili u prostorije Doma da bi dobili pečat sa nazivom uspona, dok se sa druge strane Sandra pripremala za svečano otvaranje akcije.

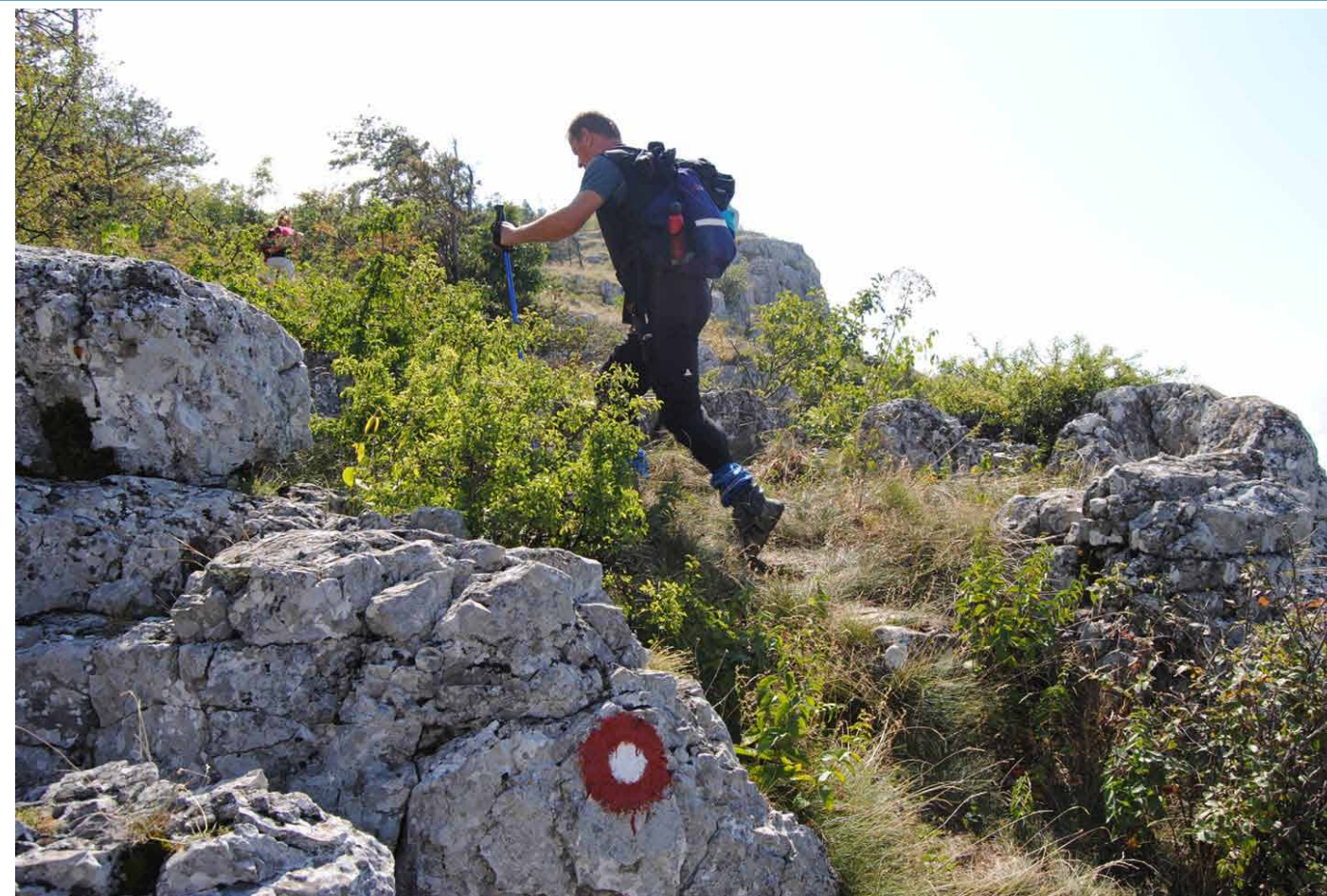
Nakon što su se ljudi okupili oko Doma, Sandra je na mikrofону svečano otvorila akciju i prepustila govor o značaju potpisivanja donorskih kartica nadležnom lekaru u ime Ministarstva zdravlja, nakon čije priče se vratila mikrofону i ukratko ispričala svoju životnu priču, sa željom da podstakne ljude da razmišljaju o zaveštanju organa kao najplemenitiju stvar koju bilo ko od nas može da uradi i na taj način

produži nečiji život.

Potom se krenulo ka Tupižnici i usput je, ko je hteo, svratio da upali sveću u čast Sandrinog donora. Na samom početku uspona vrh Tupižnice je bio pod maglom, ali je vremenom magla nestala, taman dok su svi došli do vrha i dodirnuli „pečurkicu“ (simbol vrha Tupižnice). Usput je bilo veselo, i ponegde klizavo, ali je netaknuta i možda još uvek nedovoljno poznata priroda Tupižnice sve opravdala. O pogledu sa vrha ne treba posebno pričati. Još je preko puta „komšija“ Rtanj. Pošto je zastava za vrh izostala, na vrhu je razvučena cirada sa nazivom uspona, oko koje se okupilo stotinak planinara, i bilo je uposlono mnogo foto aparata. Potrajalo je dok se Sandra slikala sa svima, ali ovo je poseban uspon, a fotografije su

SANDRA ŽIVKOVIĆ, IMA 23 GODINE I U SEPTEMBRU 2013. GODINE IMALA JE TRANSPLANTACIJU PLUĆA. 12. SEPTEMBRA 2015. GODINE UDRUŽENJE „BUK“ KOJE JE OSNOVALA OVE GODINE, U SARADNJI SA PD „BABIN ZUB“ IZ KNJAŽEVCA ORGANIZOVALI SU USPON U ČAST SANDRINOG DONORA POD NAZIVOM „IN HONOR OF MY DONOR“.

INFO AKCIJE

Datum: 12. septembar, subota
Selo Buče, Tupižnica
Učestvovalo je 100 - 120 ljudi - uglavnom članova planinarskih društava iz regiona (regionalna planinarska akcija)
Kružna staza, 14 km s planiranim vremenom prolaska od 10 do 16 h.
Potpisano 17 donorskih kartica na usponu, a kasnije još 9, ukupno 26 („bar“ spašenih života u budućnosti)

Glavni organizator akcije: Udruženje „BUK“, glavni partner PD „Babin zub“.
Udruženje „BUK“ Knjaževac.
Telefon: +38169732578
Email: udruzenjebuk@gmail.com

najbolja uspomena.

Kružnom stazom se vraćalo nazad, a ispred Doma je majstor spremio pasulj sa slaninicom. Nakon pasulja i vreve (kako se u ovom kraju kaže), Sandra je podelila zahvalnice prisutnima, i pozvala ih da dođu sledeće godine, a jednom zajedničkom fotografijom nakon uspona ispred Doma uspon je svečano zatvoren. Utisci su bili jako pozitivni, i svi su obećali da će doći i sledeće godine - u većem broju. A zašto je dobro doći? Jer ovo nije „običan“ uspon, iako takav i ne postoji. Naime, Sandra je želela da kroz odavanje počasti svom donoru planinarenjem, skrene pažnju ljudima o značaju zaveštanja organa i potpisivanju donorskih kartica. A ko će vam najbolje dočarati tu

temu, ako ne baš oni koji su imali transplantaciju? Svake naredne godine će svoju priču ispričati neka druga osoba koja je imala transplantaciju, pa ako želite da čujete priču a uz to i planinarite, dobro došli ste! Svojim planinarenjem oдаčete počast osobi koja nažalost više nije živa, ali zahvaljujući kojoj Sandra živi i diše punim plućima.

Sandrina drugarica je rekla da „ni sto uspona neće biti dovoljno da mu zahvalimo“, ali jednom godišnje možemo, zar ne?

Na usponu je bio štand Udruženja za cističnu fibrozu na kome su ljudi mogli da se informišu o ovoj retkoj bolesti, a takođe, mnogo bitnije, mogle su da se potpišu donorske kartice. ■

Putnički kombi Citroen Jumpy sa 8+1 sedištem

Kombi je klimatizovan i ima savremeni muzički uređaj. Pouzdan, snažan i elastičan dizel motor od 120 ks. Na putarinama prolazi po auto tarifi.

Bezbedan, pouzdan i tačan prevoz.

U mogućnosti sam da ponudim najpovoljniji prevoz i pod najpovoljnijim uslovima.

Cena prevoza sa mojim vozačem je 0,30 eurocenti po km.

Putarine nisu uračunate u cenu i direktno se plaćaju u zavisnosti od ture. Za vikend i duže ture se dodaje smeštaj za vozača i bez hrane.

DUŠKO POPOVIĆ

Telefon: 064/684-51-71

E-mail: dusko.popovic060@gmail.com

f FB (PLANINARI/JEFTINI PREVOZ)

AKTIVNI VEŠ dugi rukavi ➞

Vrste prvog sloja • Vuna vs. sintetika

Najzastupljeniji osnovni, to jest prvi sloj odevanja kod outdoor sportova pojednostavljeno se može staviti u dve kategorije: vuna i sintetika. Obe kategorije imaju svoje prednosti i mane. Obično se vuneni veš dugih rukava pravi od merino vune jer je mekša od vune koju daju neke druge rase ovaca. Ovaj veš je topliji od sintetičkog kada se porede iste gramaže, brzo se suši i ne upija spoljašnju vlagu. S druge strane, skup je, osetljiv, a neki ljudi su i alergični na njega.

Sintetičke majice i veš su u osnovi najčešće napravljeni od poliestera, a on ponekad se ponekad kombinuje sa sekundarnim materijalima (spandeks, elastan, itd.), da bi se poboljšale osobine osnovnog materijala, kao

što su elastičnost i grejanje. Sintetika je jeftinija i trajnija, a sa druge strane manje greje, slabije „diše“ i ako se ne održava kako treba može trajno da zadrži neugodan miris. Najpopularniji materijal na svetu, pamuk, neće dobro izolovati telo kada se pokvasi. Naprotiv, izvlačiće telesnu toplotu napolje. Zato ga je tako prijatno nositi kada je napolju jako toplo, ali zato je i neprikladan za promenjive i nepredvidive vremenske uslove i kada ste daleko od gradskog komfora. Cene pamučnog veša su obično niske, a neki proizvođači aktivnog veša još uvek stavljaju pamuk u nekom procentu, mešajući ga sa drugim materijalima, ali generalno nositi pamučne stvari u prirodi je veoma loša opcija.

A K T I V N I V E Š

DUGI RUKAVI

Smartwool NTS Mid 250 Crew

Cena: 62 - 94 €

Dobre osobine: Izuzetno udoban veš, topao, suši se brzo, otporan na vlagu.

Loše osobine: Skup, ali ne previše trajan veš.

Materijal: 100% vuna

Težina: 247 g

UV zaštita: da, 50+

Icebreaker Oasis

Cena: 50 - 89 €

Dobre osobine: Udobar, dobro greje u odnosu na gramažu, suši se brzo, otporan na vlagu.

Loše osobine: Skup, ne previše trajan veš.

Materijal: 100% vuna

Težina: 233 g

UV zaštita: da, 50+

Patagonia Merino 2 Lightweight Henley

Cena: 58 - 65 €

Dobre osobine: Lagan, brzo se suši, veoma dobro diše, otporan na vlagu.

Loše osobine: Manje greje, ograničenog trajanja, mora se pažljivije prati.

Materijal: 80% merino vuna / 20% capilene (vrsta polipropilena)

Težina: 201 g

UV zaštita: ne

The North Face Expedition Long Sleeve Zip Neck

Cena: 51 - 58 €

Dobre osobine: Topao, prijatan unutrašnji sloj, otporan na habanje, rastegljiv.

Loše osobine: Skup, osetljiv ziper, težak.

Materijal: 85 poliester / 15% elastin

Težina: 286 g

UV zaštita: ne

Under Armour Base 2.0

Cena: 47 - 49 €

Dobre osobine: Lagan veš, brzo se suši, veoma dobro diše, kroj uz telo.

Loše osobine: ne stoji lepo ljudima sa viškom kilograma

Materijal: 93% poliester / 7% elastin

Težina: 167 g

UV zaštita: ne

Duofold Midweight Crew

Cena: 21 €

Dobre osobine: Jeftin, udoban, dobrog izgleda.

Loše osobine: Ima pamuka u sebi, sporije se suši.

Materijal: 60% pamuk / 40% poliester

Težina: 244 g

UV zaštita: ne

Patagonia Capilene 4 Expedition Weight 1/4 Zip Hoody

Cena: 74 €

Dobre osobine: Veoma udoban, odlično greje u odnosu na gramažu, dug ziper, kapuljača.

Loše osobine: Prilično glomazan kada se spakuje, skup, osetljiv na habanje.

Materijal: 91% poliester/9% spandeks

Težina: 252 g

UV zaštita: ne

Patagonia Capilene 3 Crew

Cena: 31 - 44 €

Dobre osobine: povoljna cena, veoma izdržljiv i, kako kažu oni koji su ga testirali - dobrih performansi.

Loše osobine: Ipak, niže performanse nego merino vuna. Ako se ne održava na adekvatan način, hoće da se... usmrđi.

Materijal: 100% poliester

Težina: 230 g

UV zaštita: ne

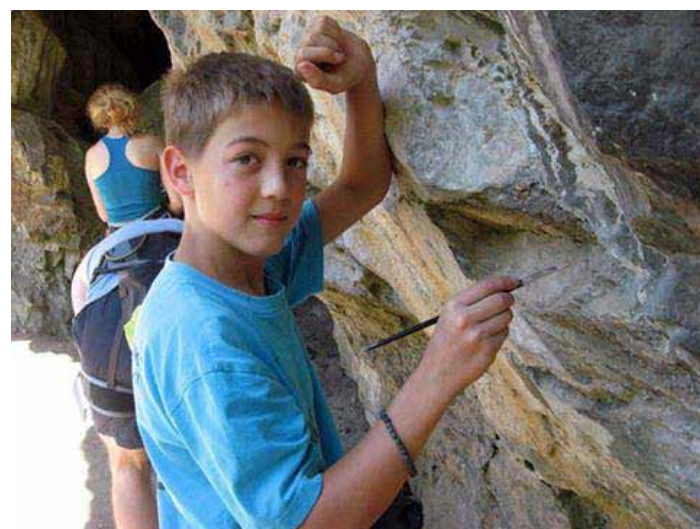
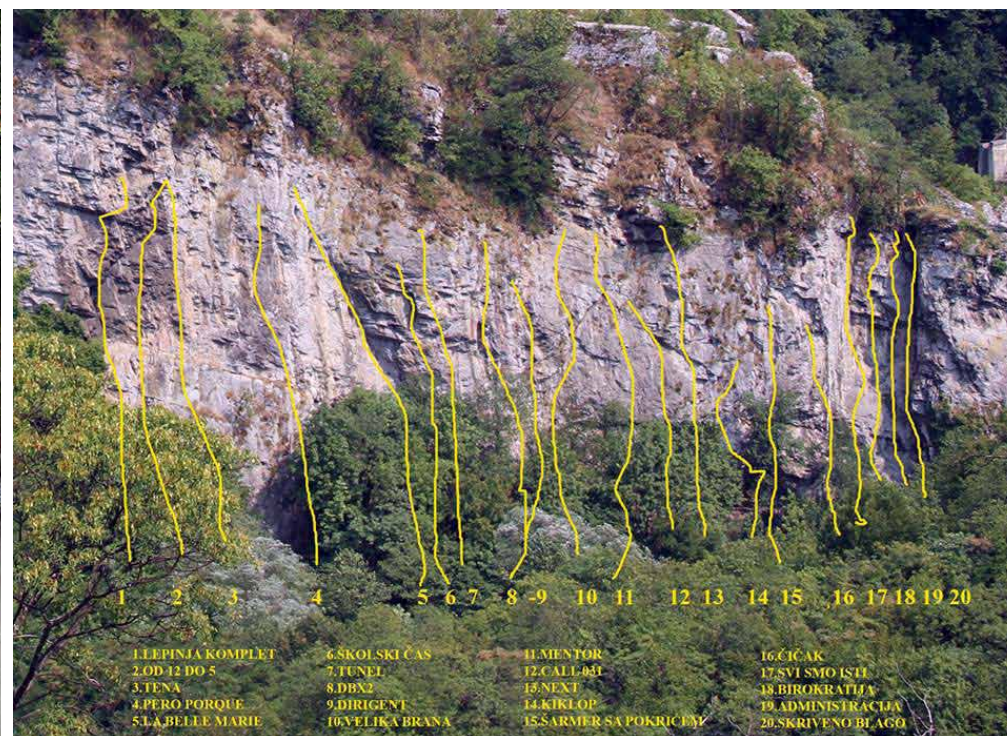
Cene su okvirne i zavise od zemlje u kojoj se prodaju.

Penjači na užikoj steni

Održano **Državno prvenstvo Srbije**
u slobodnom penjanju u Užicu tokom
22. i 23. avgusta...

Državno prvenstvo Srbije u slobodnom penjanju održano je u Užicu tokom 22. i 23. avgusta. U gradu su se mogli videti mnogobrojni „čudni“ likovi u šarenoj opremi, kako im zveckaju krabineri okačeni o pojas, šlemovi i šatori kod Sportskog centra „Park“ koji su privlačili pažnju mnogih sugrađana.

Zahvaljujući nekolicini entuzijasta iz Penjačkog kluba „Stari Grad“ iz Užica, koji su pokazali profesionalizam i odgovorno izvršili sve preuzete obaveze, organizovano je Prvenstvo Srbije u slobodnom penjanju na prirodnoj steni. Suočeni sa mnogim teškoćama u organizaciji Penjački klub „Stari Grad“ podigao organizaciju na viši nivo, a domaćini su se potrudili da udovolje svim prohtevima sportista. Obezbedili su majice učesnicima, doručak iz lokalne pekare „Sreten Gudurić“, kao i specijalitete „Zlatiborca“ i voće koje su delili sportistima. Sve to su uspeali zahvaljujući upornosti i želji da njihovi klub i grad dobiju penjaliste, te tako omogućiti svojim sugrađanima da posle takmičenja mogu da se bave

penjanjem i uživaju u lepotama Đetinje. Stena ispod starog grada je lokacija na kojoj je napravljeno 20 smerova visine do 40 m na kojima su učesnici iz cele Srbije.

Takmičenje je otvorila Jelena Vasović, gradski većnik za sport, dok su svi učesnici nestrpljivo iščekivali start

takmičenja i da isprobaju nove smerove. I pored lošeg vremena prijavilo se tridesetak učesnika koji su se dva dana takmičili u težinskom i brzinskom penjanju.

Takmičenje je uveličala i evropska prvakinja u juniorskoj kategoriji Staša Gejo, dok su tri takmičara branili boje kluba „Starog grada“ među kojima i najmlađi Matej Knežević (11 godina).

Prokrčena je staza do penjalista, obeleženi smerovi, postavljena montažna skela za prelazak Đetinje do penjalista. Nažalost, nakon takmičenja ovaj mostić je uklonjen i, ukoliko gradske vlasti Užica ne budu ponovo povezale obale reke, sav trud biće uzaludan, jer pristup do penjalista ograničava Đetinja.

Potencijal postoji za još najmanje 60 smerova, a prednost je lokacija - centar grada, a samim time i proširenje turističke ponude Užica, ako gradske vlasti budu prepoznale i omogućile ne samo da penjači nego i građani imaju mogućnost da prošetaju kroz klisuru i uživaju u skrivenim lepotama Đetinje do kojih je teško doći. ■

REZULTATI

Disciplina težinsko (muškarci):

1. Luka Perunović
1. Vladimir Živković
3. Nemanja Čizmić

Disciplina težinsko (žene):

1. Staša Gejo
2. Jelena Jakovljević
2. Milica Ognjanović

Disciplina brzinsko (muškarci):

1. Nemanja Čizmić
2. Nemanja Dabižljević
3. Slobodan Bulović

Disciplina brzinsko (žene):

1. Jelena Jakovljević
2. Milica Ognjanović
3. Nora Bogнар

Via ferrata u Ibarskom Kolašinu

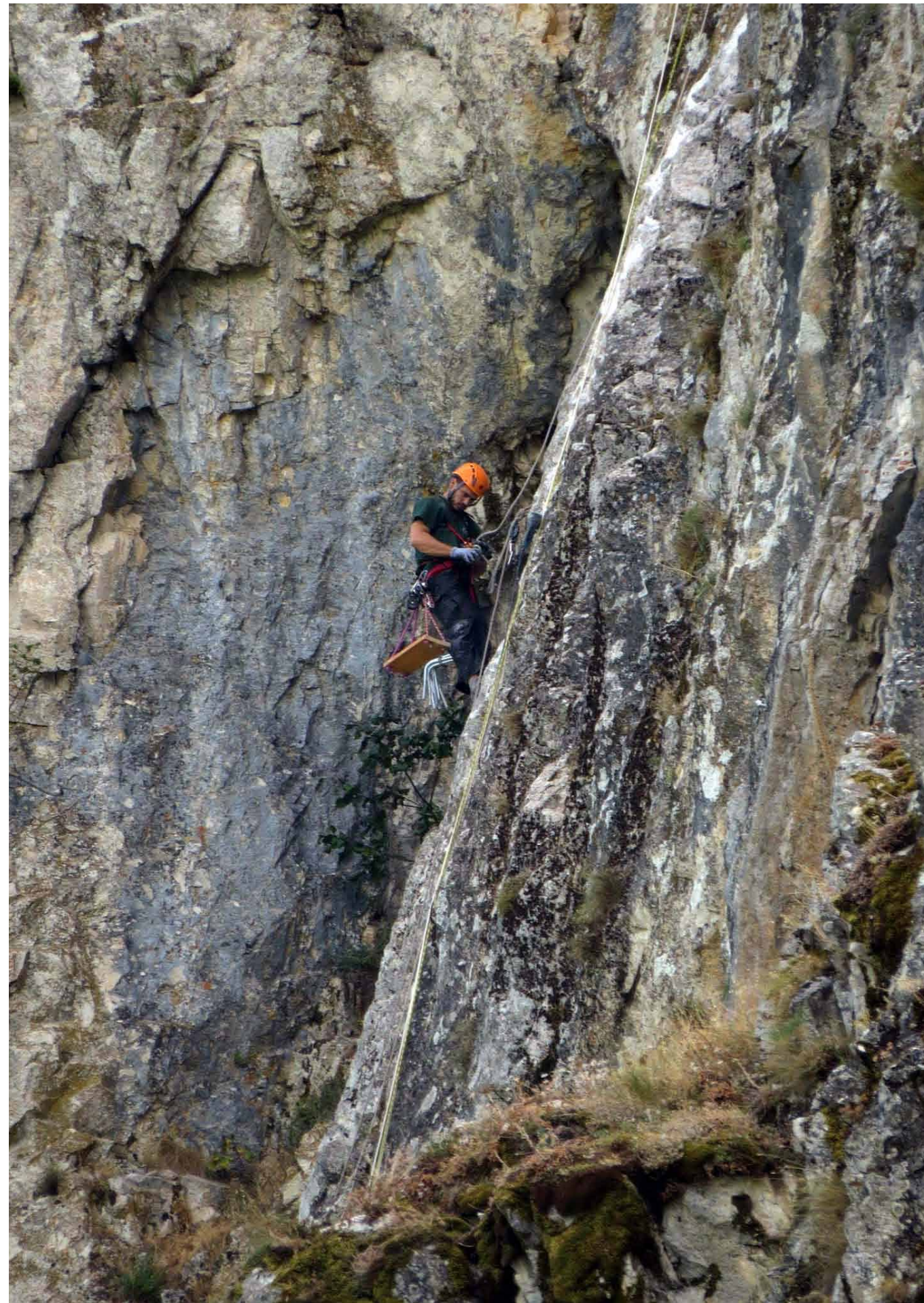
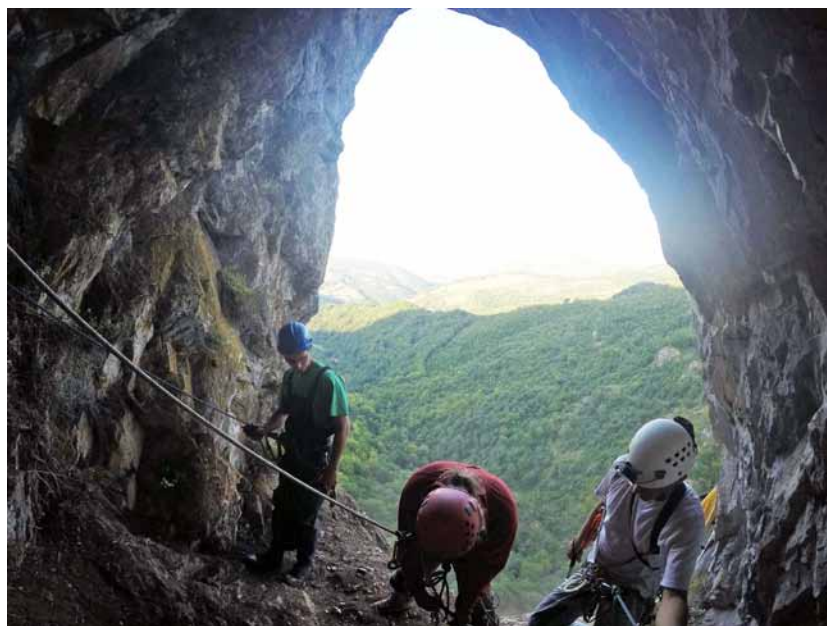
Na stenama **Berima** na planini Mokra gora, u opštini Zubin Potok na **Kosovu**, nedavno je počela izgradnja via ferate....

Nedavno su počeli radovi na izgradnji via ferate na stenama Berima na planini Mokra gora, u opštini Zubin Potok. Ona će predstavljati turističko-sportsku atrakciju jedinstvenu na ovim prostorima. Via ferrata ili „čelični put“ je sistem metalnih gazišta i čeličnih sajli koji omogućavaju bezbedno penjanje na stenama do vrhova koji su obično dostupni samo iskusnim alpinistima. Via ferrata u Ibarskom Kolašinu će u jednom svom delu prolaziti kroz pećinu, što je prava retkost jer ne postoji mnogo primera u svetu gde je moguće doživeti takvo iskustvo.

Via ferrata na Berimu će biti dužine oko 2.000 metara, sa visinskom razlikom od preko 300 metara. Staza će voditi od podnožja do drugog vrha Berima, i silazak do baznog kampa. Za one manje hrabre postojaće mogućnost korišćenja kraće deonice koja će obuhvatati penjanja do prvog vrha Berima i bezbedan silazak do kampa. Na stenama Berima u toku je i opremanje deset pravaca za sportsko penjanje različite težine a neki od pravaca će biti multipich.

Završetak radova na izgradnji via ferrate i opremanje pravaca za penjanje se očekuje početkom oktobra 2015. godine, kada će se organizovati svečano otvaranje ove atrakcije koja će krasiti turističku ponudu Ibarskog Kolašina i severa Kosova uopšte.

Izgradnja via ferrate je deo projekta „Penjanje na Berim - usudi se da zamisliš“ koji ima za cilj da razvije nove turističke proizvode koji će doprineti afirmaciji Ibarskog Kolašina kao atraktivne destinacije za aktivni turizam. Projekat realizuje Institut za teritorijalni ekonomski razvoj - InTER, opština Zubin Potok i NVO „Outdoor In“ a finansijski je podržan od Ambasade Finske i švajcarskog programa PPSE. USAID Empower se takođe uključio u realizaciju ovog projekta kupovinom 20 kompleta opreme za via ferratu. Projekat je započet sa 1. marta 2015. godine i trajaće do kraja decembra ove godine. ■

Kroz Bačku i Srem

Četvrta sezona Vojvođanske treking lige
startovala je 14. januara ove godine u Šidu.
Do sada je održano šest kola...

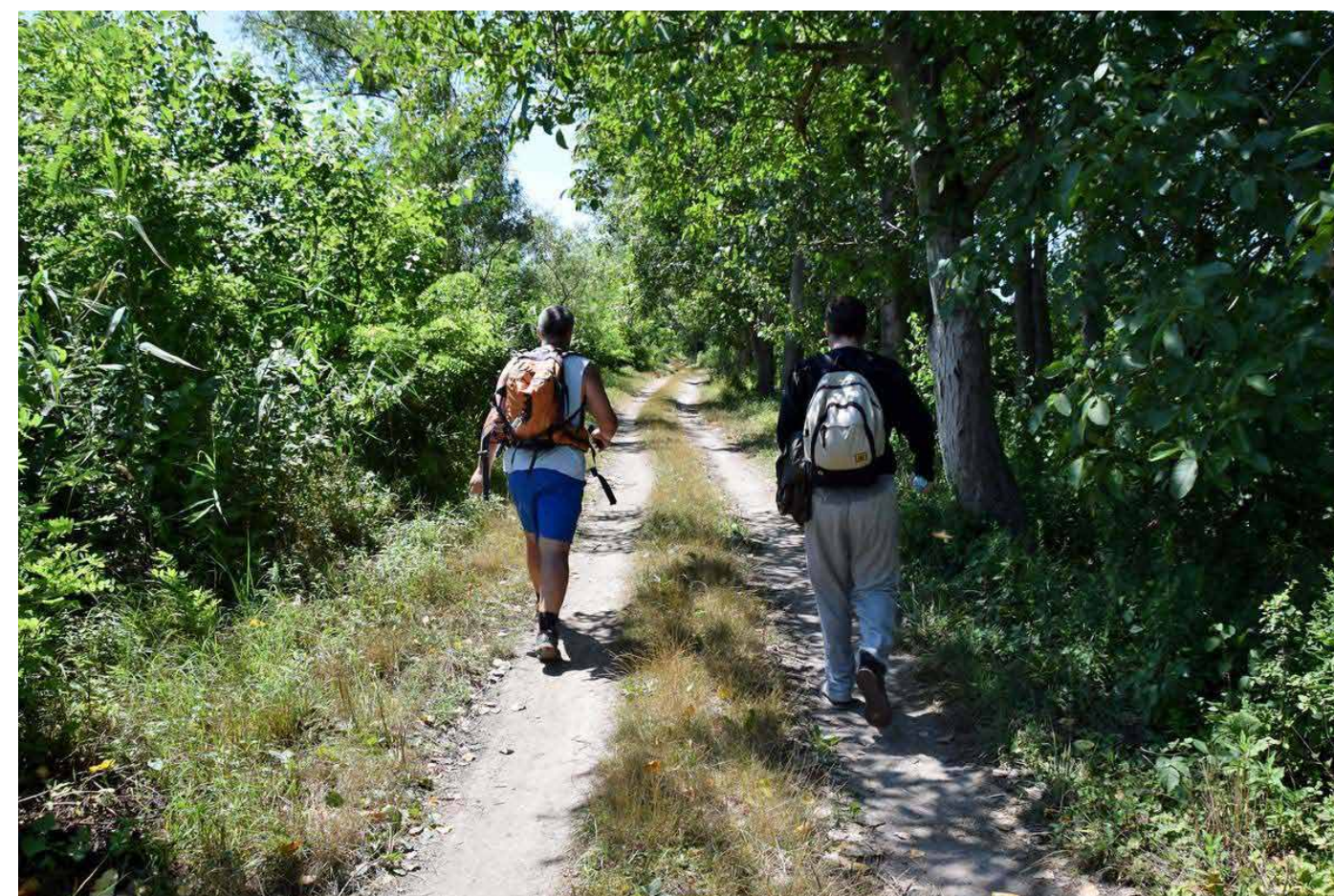
5. kolo Vojvođanske treking lige „Simonovićeви dani”

U sred leta (neki kažu kad mu vreme nije) održano je 5. Kolo vojvođanske treking lige. Somborski planinari, popularni „Simonovići” i ovaj put bili su domaćini kod svog planinarskog doma kraj kanala u Kupusini, u okviru svoje tradicionalne akcije „Simonovićeви dani”.

Ni prethodnih godina se na ovom događaju nije sakupilo previše učesnika, nešto slično sam očekivao i sada, pogotovo kada sam saznao da se isti dan održava i „Jahorina ultra trail” koji je privukao pažnju dobrog dela učesnika Vojvođanske

treking lige. U vremenima kada se održava sve više trka - sve je teže uskladiti kalendare da ne bude preklapanja.

Pedesetak učesnika je i ove godine moglo da uživa u zaista lepoj stazi koja se proteže kroz Rezervat prirode „Gornje Podunavlje”. Početnu vrelinu koju smo osetili hodajući po nasipu u pravcu Bačkog Monoštora zamenjuje hladnovina šume, svežina sa brojnih kanala kojima su ispresecani delovi šume. Nisu retki ni susreti sa raznim životinjama. Zahvaljujući domaćinima, imali smo vodu na svim

kontrolnim tačkama a u Bačkom Monošturu i Bezdanu smo imali i prodavnicu duž trase staze.

Sve tri staze vode nasipom od planinarskog doma u Kupusini, u pravcu Bačkog Monoštora, a ona najduža čak do Bezdana, gde se prelazi most, i drugom obalom uz kanal vraća ka Bačkom Monošturu i verovatno najlepšem delu staze u gustom šumama Gornjeg Podunavlja do čarde „Štuka” odakle je ostalo oko tri kilometra do cilja. Staze su ove godine bile mnogo bolje markirane nego prethodnih godina mada je na ponekim delocima bilo malo manjkavosti koje su prouzrokovale da je nekoliko učesnika napravilo nešto više kilometara od predviđenog. Zahvaljujući gostima iz Mađarske i ovo kolo je imalo međunarodni karakter.

Što se tiče rezultata sve je manje više proteklo prema očekivanjima. U odsustvu nekih učesnika Milan Vekić, član PD „Jelenak”, Pančevo nije imao većih poteškoća da prvi prođe kroz cilj u muškoj kategoriji, za njim su stigli njegov klupski drug Dane Jaćimovski i Nikola Srebrić iz „Projektore”, Beograd. U ženskoj konkurenciji smo imali lepo iznenađenje u vidu jedne učesnice koja se prvi put pojavila u nekom kolu lige i odmah pobedila - Ivana Stanković iz „Projektore”, Beograd. Za njom je u cilj ušla i Jamanta Šafran, članica ARK „Tron” sa Palića, glavni konkurent za generalnu pobjedu u ženskoj konkurenciji ove sezone. Treća je bila Jelena Simović iz novosadskog PSD „Železničar”.

ZORAN VUKMANOV

6. kolo Vojvođanske treking lige, Bukovački maraton

Bukovački maraton, u organizaciji PD „Vilina vodica“ iz Bukovca, nakon godine dana pauze ponovo se našao u kalendaru Vojvođanske treking lige. Ove godine su nas Bukovčani iznenadili nekim novima stazama. Na memorijalnoj trci posvećenoj Drenu Mandiću sam se sreo sa Željkom Dulićem, predsjednikom „Vilenjaka“ i dogovorio koje tri staze ćemo ove godine uvrstiti u bodovanje za treking ligu.

Subotnje jutro u Bukovcu. Deluje mi da je gužva nešto manja nego inače, a Željko mi kaže da deca iz škola neće dolaziti ove godine na maraton. Par kišnih dana, neposredno pred maraton, obeshrabrilo je one koji donose odluku o učešću dece na ovakvim manifestacijama. Trekingaši se uveliko prijavljuju. Šesto kolo je na redu i rasplet počinje. Šezdeset i osam učesnika se prijavilo, što je nešto manje od očekivanja ali, s obzirom da su izostali neki stalni učesnici treking lige onda se više nije ni moglo.

Osim osnovne staze maratona od 16 km u bodovanje za treking ligu smo uvrstili i dve nove staze, stazu Malog maratona u dužini od 22,5 km i stazu Srednjeg zapadnog maratona od 33,5 km. Na ovaj način smo izostavili deonicu između manastira Grgeteg i Krušedol i držali smo se više šumskih staza. S obzirom da prvenstveno trkači imaju guste kalendare u narednom periodu želeli smo malo i da ih „poštedimo“ pa je iz tog razloga najduža staza bila „svega“ 33,5 km.

Za učesnike treking lige obezbeđena je voda na svim kontrolnim tačkama. Na najdužoj stazi borbu između para Dragan Ćirić (PSD „Železničar“, Novi Sad) i Dane Jaćimovski (PD „Jelenak“, Pančevo) i Milan Vekić (PD „Jelenak“, Pančevo) i Đerđ Teleki (ARK „Tron“, Palić) dobili su oni iskusniji - Ćirić i Jaćimovski, mada

su ovi drugi, mlađi imali prednost na pet kilometara pre cilja. Kod žena - „mrtva trka“ do poslednjih metara pre cilja. Na kraju u cilj prva stiže Ivana Stanković („Projektura“, Beograd), a ubrzo za njom duet Jamanta Šafran (ARK „Tron“, Palić) i Tanja Stojanovska (AK „Apatin“, Apatin). Kompletne rezultate, kao i uvek, možete pronaći na sajtu lige vojvodjanskatrekingliga.info

U popodnevrim satima u prostorijama PD „Viline vodice“ u Bukovcu održan je radni sastanak svih organizatora kola Lige na kome su donete odluke o

raspisivanju konkursa na narednu godinu, predložen je novi direktor lige i razgovarano je o novom sistemu bodovanja u narednoj sezoni.

ZORAN VUKMANOV

www.popustinaputovanja.rs

**NAJPOVOLJNIJI ARANŽMANI
NA JEDNOM MESTU**

